

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกร
กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรในเขตรับผิดชอบของสถานบริการสาธารณสุขชุมชน
บ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาการวิจัยทางสุขภาพ (551461)

มหาวิทยาลัยนเรศวร
ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2552

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ดร.นิทรา กิจธีรวุฒิ
วงษ์ อาจารย์อรุวรรณ แซ่ตัน อาจารย์วัชรวิ ศรีทอง อาจารย์วรวิทย์ อินทร์ชม อาจารย์จุฑารัตน์
รักประสิทธิ์ อาจารย์ฤดีรัตน์ มหาบุญปิติ และอาจารย์พัฒนาวดี พัฒนถาบุตร ที่ได้ให้คำแนะนำ
ปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาฉบับนี้
สำเร็จสมบูรณ์ได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คุณพิพัฒน์ จันทะคุณ สาธารณสุขอำเภอชาติตระการ หัวหน้าสถาน
บริการสาธารณสุขบ้านน้ำจวง ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านบ้านน้ำจวง หมู่ 13 และ หมู่ 16
ตำบลปอภาค อำเภอชาติตระการ ที่ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันลงทะเบียน... = 2... ก.ย. 2553
หมายเลข bib... b.2794524
หมายเลข item... i.5156415
เลขเรียกหนังสือ... WA20.5

กนกกาญจน์ สุวรรณนำ
เกตุณา จักรน้อย
จิตรกานต์ สุวรรณนำ
ชลลดา อัจบัว
นิตยา สุทะ

ป521
2552

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่ม
เกษตรกร กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรในเขตรับผิดชอบของสถานบริการ
สาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษาค้นคว้า กนกกาญจน์ สุวรรณนำ, เกตุณา จักรน้อย, จิตรกานต์ ไชยลังกา,
ชลลดา อาจบัว, นิตยา สุทะ

ที่ปรึกษา อาจารย์พัฒน์นาวิดี พัฒนนาบุตร

ประเภทสารนิพนธ์ รายงานการศึกษารายวิชาการวิจัยทางสุขภาพ (551461)
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
3. ด้านครอบครัวที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
4. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19 - 59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่างเดือนเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม 2553 จำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด บุคลิกภาพ ลักษณะของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีครอบครัวดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความถี่ในการได้รับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณเฉลี่ยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และช่วงเวลาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 50.68) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ -31-59 ปี (ร้อยละ 38.81) จบศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า (ร้อยละ 60.28) มีลักษณะบุคลิกภาพมีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว (ร้อยละ 37.44) ครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตรอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 63.47) มีครอบครัวดูแลเอาใจใส่กัน (ร้อยละ 49.34) มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.90) มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 60.73) มีชุมชนที่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ และไม่มีชุมชนที่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ (ร้อยละ 49.78 และ ร้อยละ 50.22) มีร้านขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 68.49) และไม่มีร้านอาหารหรือสถานบันเทิงอยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 50.68) เคยได้รับสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 95.89)

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 62.10) ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์ (ร้อยละ 58.82) ดื่มเฉพาะบางช่วงเวลา (ร้อยละ 80.14) ปริมาณเฉลี่ยในการดื่มแต่ละครั้ง 3-4 ดื่มมาตรฐาน (ร้อยละ 39.70) ดื่มในบ้านหรือที่สถานที่ทำงาน (ร้อยละ 74.26) เวลาในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 2 ทุ่ม – เช้าขึ้น (20.00 น. – 24.00 น.) (ร้อยละ 65.44)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร โดย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$ เช่นกัน)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร การมีคนในครอบครัวดื่ม

เครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value < 0.05)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า การมีเพื่อนสนิทดื่มน้ำ
เครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มน้ำเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร
การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ดื่มน้ำแอลกอฮอล์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	5
กรอบแนวคิด.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ.....	9
เกษตรกรและประเภทของเกษตรกร.....	12
แนวคิด ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์... งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16 25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการสร้างแบบสอบถาม.....	33
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	35
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	36
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของผู้ที่ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีอายุระหว่าง อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก...	47
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ (ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อม) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของ เกษตรกร	49
5 บทสรุป.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผลการวิจัย.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	63
ประวัติผู้วิจัย.....	68

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงข้อมูลพื้นฐานแสดงจำนวน และร้อยละ จำแนกตาม เพศ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	36
2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	36
3 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับเพศ ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	37
4 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอายุ ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	37
5 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอายุ ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	38
6 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	39
7 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	40
8 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว ของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	41

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
9 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว ของผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	42
10 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัวของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ใน บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก	43
11 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับเพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	43
12 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	44
13 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	45
14 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับร้านอาหาร / สถานบันเทิง ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	45
15 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	46

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
16 แสดงจำนวน และร้อยละของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ประเภทของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่ม ปริมาณเฉลี่ยการดื่มแต่ละครั้ง สถานที่ดื่ม และช่วงเวลาในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	47
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	49
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	50
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา) กับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	50
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ลักษณะบุคลิกภาพ) กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	51
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม ที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	51
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	52
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว (มีคนในครอบครัวดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของเกษตรกร	52
24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (การมีเพื่อนสนิท ที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของเกษตรกร	53
25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (การอยู่ใน สิ่งแวดล้อม / ชุมชนที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) กับพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นพฤติกรรมที่พบได้ทั่วไปในสังคมโลกและสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน จากการประมาณขององค์การอนามัยโลกในปีคริสต์ศักราช 2002 (WHO, 2004) มีประชากรโลกประมาณ 2 พันล้านคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประมาณ 76.3 ล้านคนเป็นผู้ที่มีความผิดปกติจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Diagnosable Alcohol Use Disorders) ในขณะเดียวกันก็มีปรากฏการณ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกรมากขึ้น การศึกษาถึงอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วโลก พบว่า ประมาณร้อยละ 5 ของการตายของประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง 5-29 ปี ในปีคริสต์ศักราช 1990 เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แอลกอฮอล์ทำให้เกิดภาวะแก่สังคมมากกว่าบุหรี่และยาเสพติดอื่นๆ เพราะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเริ่มมีบทบาทตั้งแต่อายุยังน้อย และเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเกิดโรคที่มีผลเสียต่อร่างกายชัดเจนมากขึ้น เป็นภาวะพิษเรื้อรังเป็นเวลาดื้อนข้างยาวจนถึงเสียชีวิต (สุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์ และคณะ, 2548. หน้า 1)

สำหรับประเทศไทย (World Bank, 2542) พบว่า จำนวนปีของการตายก่อนวัยอันควรรวมความสูญเสียจากความพิการทุพพลภาพ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมากเป็นอันดับที่ 3 รองจากเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและการบริโภคยาสูบ ทั้งนี้ประมาณร้อยละ 4 ของการตายและความพิการทั่วโลกเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยร้อยละ 30 ของการตายจากมะเร็งหลอดอาหาร โรคตับ โรคชัก อุบัติเหตุจากรถ ฆาตกรรม และการบาดเจ็บโดยเจตนามีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น (จรัญ อุสาหะ และ เศรษฐินย์ จุฬารัตน์กุล, 2548. หน้า 2)

แนวโน้มในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมากขึ้นในกลุ่มเกษตรกร และมีการเริ่มดื่มเมื่ออายุน้อย ทำให้อุบัติการณ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและผู้ใหญ่ นับวันยิ่งใกล้เคียงกันมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมรวมกลุ่มทางสังคมอย่างชัดเจน ผู้ดื่มเป็นครั้งคราวมีมากกว่าร้อยละ 80 มักดื่มเป็นกลุ่มกับเพื่อนบ้าน ญาติ เพื่อนที่ทำงาน และกับลูกน้อง พฤติกรรมการดื่มมีความแตกต่างระหว่างชนิดเครื่องดื่มกับกลุ่มที่ดื่มด้วย กล่าวคือผู้ชายที่ดื่มสุราไทยและผู้ชายที่ดื่มเบียร์มักจะดื่มกับเพื่อนที่ทำงานเป็นส่วนมาก คือ ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 39.4 แต่ผู้ชายที่ดื่มสุราขาว จะดื่มกับญาติกับคู่รักมักจะดื่มเบียร์หรือสุราขาว ร้อยละ 24.5 และ 23.7 ตามลำดับ ส่วนผู้หญิงไม่ว่าจะดื่มสุราไทย เบียร์ หรือสุราขาว ก็มักจะดื่มกับเพื่อนบ้านเป็นส่วนมาก

ร้อยละ 62.2, 58.3 และ 67.4 แรงงานสูงอายุนิยมดื่มสุราชาว เกษตรกรวัยกลางคนนิยมดื่มสุราไทย และเกษตรกรวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นนิยมดื่มเบียร์ พบว่าเบียร์เป็นเครื่องดื่มซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มเกษตรกรที่อายุต่ำกว่า 19 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี ส่วนเกษตรกรอายุ 40-49 ปี จะนิยมดื่มสุราไทยมากที่สุดและผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป นิยมดื่มสุราชาว ส่วนใหญ่กลุ่มเกษตรกรจะดื่มสุราเป็นครั้งคราว เกษตรกรชายเกือบครึ่งมีพฤติกรรมการดื่มเฉลี่ยแต่ละครั้ง 1 ขวดแบน (350-375 มล.) ขณะที่อีก 1 ใน 5 ของเกษตรกรชายดื่มแต่ละครั้งเฉลี่ย 1 ขวดกลม (750 มล.) (จากนพ. บัณฑิต ศรีไพศาลวารสารคลินิก ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม 2549 หน้า 7-13)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีทั้งผลกระทบทางตรง เช่น การได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุขณะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาทำร้ายร่างกาย การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ เป็นต้น ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ปัญหาโรคเรื้อรัง เช่น ตับแข็ง มะเร็งตับ ปัญหาด้านสุขภาพจิต ความบกพร่องทางสติปัญญา อันตรายของหลอดเลือดสมอง ซึ่งยังเป็นปัญหาดังคมที่ยังรอการแก้ไขอย่างเร่งรีบ รวมถึงปัญหาครอบครัวที่บิดามารดามีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุยังน้อย จะเห็นได้ว่า ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อระดับบุคคล ทั้งผู้ดื่มและคนใกล้ชิด ครอบครัว สังคมและประเทศชาติโดยรวม (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2549)

จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มเกษตรกร มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด 122 คน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นและมีการดื่มเพิ่มขึ้นทุกๆปี (แหล่งข้อมูล : Community folder และ Family folder ของสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ปี 2552) และพบว่า มีปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากมาย เช่น ขาดสติอาจรุนแรงถึงขั้นทำผิดกฎหมาย เกิดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรจนถึงเสียชีวิต สร้างปัญหาด้านจิตใจให้แก่คนในครอบครัวและผู้ใกล้ชิด ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขและปลอดภัยในสังคม และจากการรวบรวมข้อมูลพื้นที่บ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีการทะเลาะวิวาทเกิดความรุนแรงในครอบครัว ทำร้ายร่างกายทั้งคนในบ้านและนอกบ้านที่มีสาเหตุมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งหมด 56 ราย (แหล่งข้อมูล : ห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลชาติตระการ ปี 2552)

ด้วยผลกระทบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็น กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งตระหนักถึงผลเสียต่อสุขภาพกาย

และจิตใจของผู้ดื่ม ผลเสียในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม จึงมีความสนใจที่จะศึกษา พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกร บ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกรเพื่อนำไปสู่การ ป้องกันแก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกรและช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้บังเกิดผลชัดเจนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของ กลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัด พิษณุโลก
3. ด้านครอบครัวที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
4. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของ กลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัด พิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ จะศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุ ระหว่าง 19 - 59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม 2553 จำนวน 535 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร ทำให้ผู้วิจัยทราบข้อมูลและเข้าใจถึงพฤติกรรม ตลอดจนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยใดที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกร เขตรับผิดชอบสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
2. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกร เขตรับผิดชอบสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก อย่างไร
3. ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกร เขตรับผิดชอบสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก อย่างไร
4. สังคมและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเกษตรกร เขตรับผิดชอบสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก อย่างไร

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร ที่เคยดื่มนับจากตั้งแต่เกิดถึงปัจจุบัน โดยเป็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่นับรวมถึงการจิบหรือชิม ประกอบด้วย

- 1.1 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ สุรา สุรากลั่น เบียร์ และ ไวน์
- 1.2 ความถี่หรือความบ่อยครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ ดื่มทุกวัน , 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ , 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ , น้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ และดื่มเฉพาะบางช่วง เช่น เทศกาล วันเกิด งานสังคม
- 1.3 ปริมาณหรือความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละครั้ง โดยใช้เกณฑ์หนึ่งดื่มมาตรฐาน หมายถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดใดก็ได้ที่มีแอลกอฮอล์

ประมาณ 10 กรัม เช่น เบียร์ 1 แก้ว (285 มิลลิลิตร) , ไวน์ 1 แก้ว (100 มิลลิลิตร) , เหล้า 1 แก้ว (30 มิลลิลิตร) ได้แก่ 1-2 ดื่มมาตรฐาน , 3-4 ดื่มมาตรฐาน , 5-6 ดื่มมาตรฐาน , 7-9 ดื่มมาตรฐาน และ 10 ดื่มมาตรฐานหรือมากกว่า

1.4 สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ บ้านของตนเอง สถานที่ทำงาน บ้านเพื่อน ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสุรา สถานบันเทิง และที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สถานที่พักผ่อนที่ตากอากาศ

1.5 เวลาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ช่วงเช้า (8.00-12.00 น.) , ช่วงเที่ยงถึงบ่ายสามโมง (12.00-15.00 น.) , ช่วงเย็นหรือหัวค่ำ (15.00-21.00 น.) , ช่วงสามทุ่มถึงเที่ยงคืน (21.00-24.00 น.) และหลังเที่ยงคืน (24.00-8.00 น.)

2. แรงงาน หมายถึง กวี วงศ์พุม (2538, น. 1) ให้ความหมายของแรงงานโดยแยกเป็น ความหมายกว้าง ความหมายแคบ และความหมายแคบที่สุด ดังนี้

1. การให้ความหมายของแรงงานในความหมายกว้าง หมายถึง ประชากรทุกคนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติได้
2. การให้ความหมายของแรงงานในความหมายแคบ หมายถึง กำลังคน (Manpower) หรือประชากรทุกคนที่อยู่ในวัยทำงาน
3. การให้ความหมายของแรงงานในความหมายแคบที่สุด หมายถึง กรรมกร (Labor) ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย (2538, น.7) ให้ความหมายของแรงงาน หมายถึง ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด แต่บางกรณีอาจหมายถึงเฉพาะผู้ทำงานด้วยกำลังกาย เท่านั้น โดยได้แบ่งประเภทของแรงงานออกเป็น 3 ประเภท คือ
  - 3.1 แรงงานฝีมือ (Skilled Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งนี้ ความชำนาญในงานอาชีพสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานด้วยตนเองได้
  - 3.2 แรงงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติที่มีความชำนาญเพียงบางส่วนของงานอาชีพ
  - 3.3 แรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยใช้กำลังกาย ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความชำนาญ เพียงได้รับคำแนะนำบ้างเล็กน้อยก็สามารถทำงานได้

3. **เกษตรกร** หมายถึง กลุ่มคือ การรวมกันของเกษตรกรที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือส่วนรวมในกรณีที่คณะบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้

4. **บุคลิกภาพ** หมายถึง ลักษณะภายนอกของกลุ่มเกษตรกรที่แสดงออกมาในแต่ละคน ได้จากการประเมินตนเองของกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ มีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อม มีความอ่อนไหวหรือคล้อยตามต่อสิ่งรอบตัวง่าย มีความอ่อนโยนอ่อนหวาน อารมณ์รุนแรงหรือก้าวร้าว มีความวิตกกังวลอยู่เสมอ มีอารมณ์ซึมเศร้า ชอบอยู่คนเดียวหรือแยกตัว

5. **ลักษณะครอบครัว** หมายถึง ลักษณะการรวมกลุ่มของครอบครัวของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งแบ่งลักษณะครอบครัวที่พบเป็นทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายเป็นครอบครัวที่มีเฉพาะ สามี ภรรยา บุตรและอาจมีผู้ช่วยทำงานบ้านอยู่ร่วมกันในครอบครัวและครอบครัวใหญ่ที่ประกอบด้วยญาติพี่น้องของสามีหรือภรรยา เช่น พี่ บ่า น้ำ อา ปู่ ย่า ตา ยาย ลุงอยู่ร่วมกันในครอบครัว

6. **ความสัมพันธ์ในครอบครัว** หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเกษตรกร กับบุคคลในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ดี คือ มีความเห็นอกเห็นใจกัน ดูแลเอาใจใส่ มีความอบอุ่น มีการพูดคุยสื่อสารกันสม่ำเสมอ และความสัมพันธ์ที่ไม่ดี คือ มีการทะเลาะเบาะแว้ง ขัดแย้ง มีการพูดคุยสื่อสารกันน้อย เกิดความรุนแรงในครอบครัว มีการทำร้ายร่างกาย ได้รับการยอมรับจากบุคคลในครอบครัวน้อย

7. **การมีครอบครัวตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์** หมายถึง การที่กลุ่มเกษตรกร มีบุคคลในครอบครัวตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ได้แก่ บิดา มารดา พี่ น้อง และญาติสนิท โดยบุคคลเหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ร่วมกับกลุ่มเกษตรกร หรือมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกร เป็นประจำ

8. **การมีเพื่อนสนิทตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์** หมายถึง การมีเพื่อนสนิทที่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร โดยเพื่อนสนิทนั้นต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กันอยู่เป็นประจำ

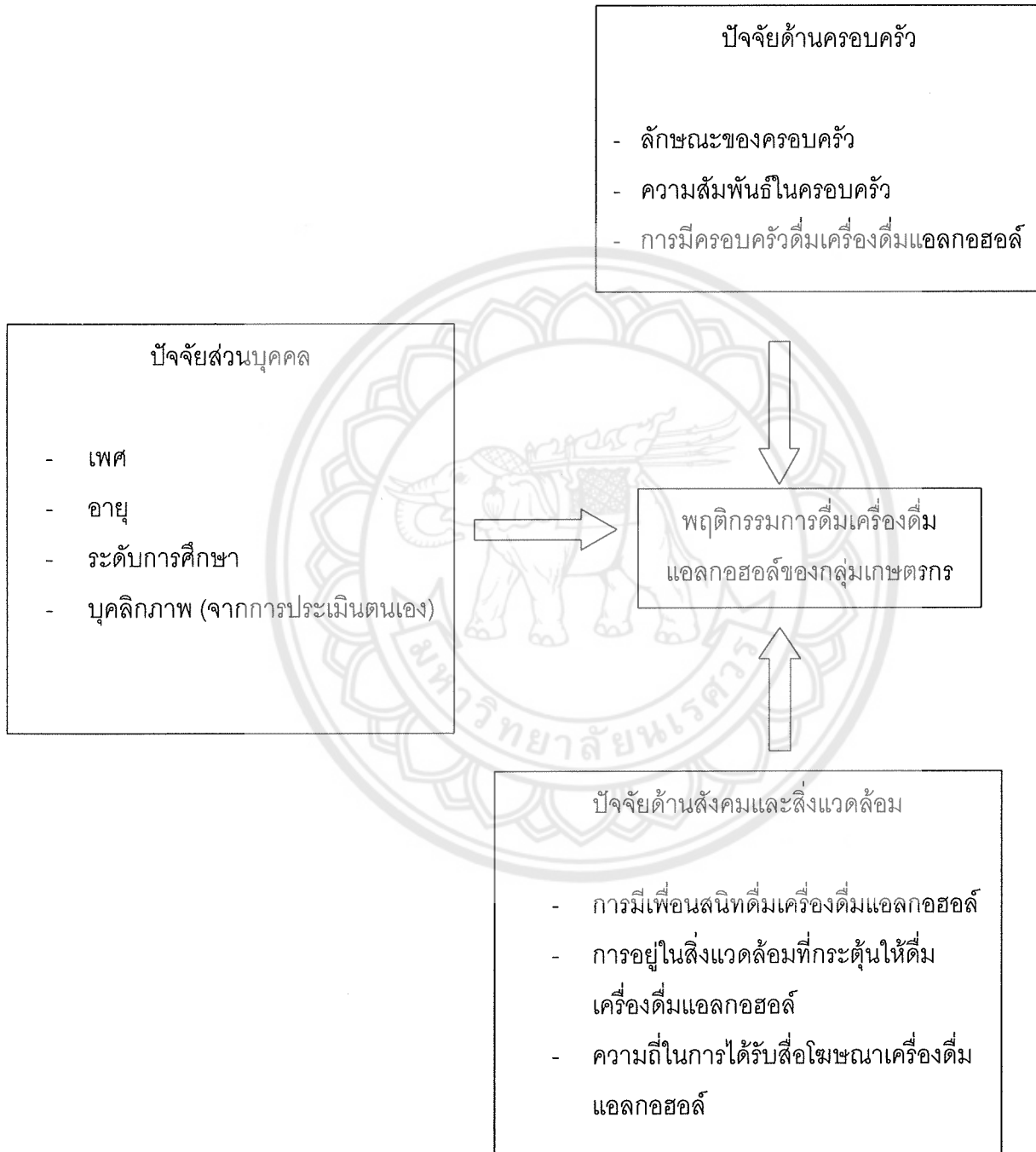

9. การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ในชุมชนที่อาศัยอยู่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ใกล้และสามารถหาซื้อได้ง่าย มีร้านอาหาร,สถานบันเทิงอยู่ใกล้หรือสะดวกในการเดินทางไป

10. ความถี่ในการได้รับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความถี่ในการที่กลุ่มเกษตรกร ได้รับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ สื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ,สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ,ป้ายโฆษณา และอินเทอร์เน็ต แบ่งเป็นได้รับสื่อโฆษณาทุกวัน , 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ , 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ และน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์

กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ โดยจัดลำดับหัวข้อดังนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ
- 2.ทฤษฎีเกี่ยวกับเกษตรกร
- 3.แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์
- 4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ

1.1 ความหมายของสุขภาพ

ในสภาวะปัจจุบันการมีสุขภาพที่ดีของประชาชนถือเป็นวาระสำคัญระดับชาติที่ทุกประเทศ ให้ความสนใจอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์หนึ่งขององค์การอนามัยโลกได้ระบุว่า การพัฒนาในด้านต่างๆ ต้องมีมิติด้านสุขภาพอยู่ด้วย สุขภาพไม่ใช่ความรับผิดชอบของใครหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ทุกคนทุกหน่วยงานของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม สุขภาพเป็นพลวัตมีความต่อเนื่องในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล เป็นเรื่องสุขภาพะที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ ซึ่งหมายถึง การมีสติและปัญญา การกินดีอยู่ดีในสังคมและการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข รวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยสันติภาพ ดังนั้นการที่ประชาชนมีสุขภาพที่ดีย่อมสะท้อนถึงความเข้มแข็งของสังคมนั้นๆ และเป็นสิ่งที่ทุกประเทศปรารถนาอย่างยิ่ง แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็พยายามให้คำจำกัดความคำว่าสุขภาพเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดในการพัฒนา ดังนี้

สุขภาพ (องค์การอนามัยโลก, 2000) หมายถึง ภาวะอันเป็นพลวัตของความสุขที่สมบูรณ์พร้อมทั้งทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ โดยสุขภาพะทางกาย หมายถึงปราศจากโรคหรือทุพพลภาพ สุขภาพะทางใจ หมายถึง การมีความสุขสบายใจ มีความร่าเริงแจ่มใส ไม่เครียดหรือทุกข์ร้อนใจ สุขภาพะทางสังคม หมายถึง การปลอดพ้นจากการบีบคั้นทางสังคม เช่น ความไม่เป็นธรรมทางสังคม การกดขี่ขูดรีด การดูถูกเหยียดหยามหรือความรุนแรงอื่นๆ และสุขภาพะทางจิตวิญญาณ มีความสัมพันธ์กับการให้คุณค่าและความหมายของชีวิต เป็นการบรรลุซึ่งสังขรณ์ของ

ชีวิตเป็นประสบการณ์คุณค่าของชีวิต หมายถึง ชีวิตมีอยู่และดำรงอยู่เพื่ออะไรบางอย่างที่นอกเหนือไปจากการมีชีวิตอยู่และความหมายของชีวิตเป็นการบรรลุซึ่งสัจธรรมของชีวิต เป็นประสบการณ์เฉพาะตัวที่เกิดขึ้นด้านในของชีวิต

สุขภาพ ตามความหมายของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพทั้งทางร่างกาย ทางใจทางสังคมและจิตวิญญาณ

สุขภาพ ตามความหมายของสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.) สุขภาพดี หมายถึง สุขภาวะ ทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ(มโนธรรม) โดยมีนิยามศัพท์ สุขภาวะดังนี้

ทางจิต หมายถึง มีความสุขเบิกบาน มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา ใจสบายไม่เครียด ไม่บีบคั้น

ทางสังคม หมายถึง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี ครอบครัวยุติธรรม อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ชุมชนเข้มแข็งมีความเสมอภาค และสมานฉันท์

ทางจิตวิญญาณ หมายถึง ได้ทำความดี และจิตใจสัมผัสกับความปิติสุข มีศาสนาหรือเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีความเชื่อเพื่อ ลดการเห็นแก่ตัว

สุขภาพดี จึงหมายถึงสุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม ซึ่งครอบคลุมทั้งสุขภาพปัจเจกบุคคล และสุขภาพของบุคคลอันเป็นสาธารณะ

1.2 ความหมายพฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ ซึ่งจะสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม หรือแสดงออกมาภายนอก โดยพื้นฐานทางจิตวิทยา มีความเชื่อว่า พฤติกรรมทุกชนิดที่มนุษย์กระทำย่อมมีสาเหตุและมีจุดมุ่งหมาย โดยที่จุดมุ่งหมายนั้นเป็นการตอบสนองต่อมนุษย์นั่นเอง (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2534)

พฤติกรรม (กองอนามัยครอบครัว, 2537) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของร่างกายที่แสดงออกมา สามารถสังเกตได้ด้วยบุคคลอื่นหรือปฏิกิริยาภายในที่มีต่อสถานการณ์หรือในเหตุการณ์ ซึ่งรวมทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ ความนึกคิด ในบางครั้งไม่สามารถแสดงออกให้เห็นได้

สรุป พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของสิ่งมีชีวิตทั้งที่ปรากฏออกมาให้เห็นหรือสัมผัสได้ และไม่สามารถเห็นหรือสัมผัสได้ เป็นสิ่งที่สิ่งมีชีวิตกระทำหรือปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่แสดงออก ซึ่งแสดงออกทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้พฤติกรรมสามารถสังเกตได้และสังเกตไม่ได้ หรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2534)

1.3 องค์ประกอบของพฤติกรรม

องค์ประกอบของพฤติกรรมตามทฤษฎีของ Bloom (อ้างในประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2532) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ด้านความรู้หรือพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การให้ความหมายของสิ่งต่างๆ รวมทั้งความสามารถและทักษะด้านสติปัญญา เป็นต้น

2. ด้านความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความชอบหรือไม่ชอบ การให้คุณค่าต่อสิ่งที่มากระทบ ค่านิยม ความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเร้าต่างๆ รวมถึงท่าทีที่แสดงออก บ่งชี้ถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นนามธรรม เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทศนคติ / เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกละเอียดและ/หรือ ความคิดเห็น ซึ่งบุคคล (หรือกลุ่ม) เกี่ยวข้องกับผู้คน เหตุการณ์ ความเห็น หรือแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ทศนคติมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ทศนคติเป็นแนวโน้ม หรือขั้นเตรียมความพร้อมของพฤติกรรม ทศนคติเป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจ ซึ่งคล้ายกับการตอบสนองทางด้านร่างกาย

2.2 ค่านิยม (Value) คือ แนวความคิดทั้งที่เห็นได้เด่นชัด และไม่เด่นชัด ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวกับว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งเป็นความคิดที่มีอิทธิพลให้บุคคลเลือกกระทำอันใดอันหนึ่งจากวิธีการที่มีอยู่หลายวิธี หรือเลือกเป้าหมายอันใดอันหนึ่งที่มีอยู่

2.3 ความเชื่อ (Belife) คือ ความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งอาจมีเหตุผลหรือไม่เหตุผลก็ได้ และความเชื่อนี้จะทำให้เกิดการโน้มน้าวซึ่งที่มนุษย์จะประพฤติปฏิบัติตามแนวคิดและความเข้าใจนั้นๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าความเชื่อมีอิทธิพลต่อการกระทำสิ่งต่างๆ ของบุคคลได้นั้น ต้องได้รับการกระตุ้นให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมกับช่วงเวลา ความเชื่อของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยองค์ประกอบบางอย่าง

3. ด้านการปฏิบัติหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกายเป็นความตั้งใจหรือท่าทีที่แสดงออกว่าจะปฏิบัติในอนาคต

1.4 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

พฤติกรรมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของบุคคล ซึ่งมีพัฒนาการตลอดชีพ พฤติกรรมบางอย่างจะคงที่ แต่พฤติกรรมบางอย่างจะเปลี่ยนแปลงไป เคลแมน (Kelman) (วาริระกิติ, 2530 อ้างในธัญชลี สิงหสุต, 2534) กล่าวว่ารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงเพราะถูกบังคับ เช่น สังคมใช้กฎหมายเป็นเครื่องบังคับ ถ้าไม่ทำตาม จะถูกลงโทษ
2. การเปลี่ยนแปลงเพราะเอาแบบอย่าง โดยถือเอาตัวบุคคลเป็นแบบอย่าง เช่น การเลียนแบบบิดามารดา ครูอาจารย์ หรือดารานักแสดง
3. การเปลี่ยนแปลงเพราะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือการเปลี่ยนแปลงนี้ตรงกับแนวคิดและค่านิยมของตนเอง จึงยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

1.5 ความหมายพฤติกรรมสุขภาพ

พฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavior) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านที่เกี่ยวกับสุขภาพซึ่งเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก พฤติกรรมสุขภาพรวมถึงการปฏิบัติที่สังเกตได้และการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สังเกตไม่ได้ (Good, 1959 อ้างในนิ่มอนงค์ งามประภาส, 2548)

พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกเกี่ยวกับสุขภาพทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตัวและทักษะ โดยเน้นในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพที่สามารถสังเกตและวัดได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องสุขภาพ (สุชาติ โสภประยูร, 2525 อ้างในนิ่มอนงค์ งามประภาส, 2548)

2. เกษตรกรและประเภทของเกษตรกร

2.1 ความหมายของเกษตรกร

การเกษตร หมายถึง วิธีการยังชีพอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์รวมถึงการพัฒนาและนำผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ไปใช้ประโยชน์ การเกษตรเป็นการทำงานเพื่อควบคุมธรรมชาติในอันที่จะผลิตพืชและสัตว์ให้ได้ตามความต้องการของมนุษย์ โดยอาศัยการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์เป็นพื้นฐาน มีมนุษย์เป็นผู้ควบคุมดำเนินการอย่างมีระบบแบบแผน โดย พืช ในที่นี้หมายถึง พืชสวน พืชไร่ ป่าไม้ ส่วน สัตว์ หมายถึง สัตว์บก สัตว์น้ำ ทั้งที่เป็นสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า ดังนั้น หากกล่าวโดยรวม การเกษตรจึงมีขอบเขตครอบคลุมการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์และการประมง

การเกษตรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ โดยมนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์อย่างหลากหลายจากพืช สัตว์ ในชีวิตประจำวัน โดยใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค โดยมนุษย์รู้จักเก็บเกี่ยวผลผลิตทางเกษตรนำไปประกอบอาหารรับประทาน สร้างความเจริญเติบโตแก่ร่างกาย นำส่วนต่าง ๆ ของพืชเส้นใยไปผลิตสิ่งทอหรือใช้หนังสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่ม ปลูกป่าเพื่อนำไม้ไปเป็นอุปกรณ์การก่อสร้าง สร้างที่พักอาศัย อาคารสถานที่ ทำเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และปลูกพืชสมุนไพร เพื่อนำไปใช้เป็นยารักษาโรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น

2.2 ประเภทของเกษตรกร

การเกษตร สามารถแบ่งแยกเป็นประเภทได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การเกษตรประเภทปลูกพืช

พืชไร่

หมายถึง พืชที่ปลูกโดยใช้เนื้อที่มาก ๆ มีการเจริญเติบโตเร็ว ไม่ต้องการการดูแลรักษามากเหมือนพืชสวน ส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก มีอายุตั้งแต่ 2 เดือน ถึง 1 ปี หรือมากกว่า ผลผลิตของพืชไร่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและชีวิตประจำวันของคนไทย โดยใช้บริโภคเป็นอาหารหลักและส่งเป็นสินค้าออก จัดเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสามารถนำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย ถั่วต่าง ๆ ยาสูบ ฝ้าย มันสำปะหลัง เป็นต้น พืชไร่ที่ปลูกในประเทศไทยสามารถจัดแยก เป็นกลุ่มตามลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ธัญพืช หมายถึง พืชล้มลุกชนิดต่าง ๆ ที่ปลูกเพื่อนำเมล็ดมาเป็นอาหารของคนและสัตว์ เช่น ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี เป็นต้น
2. ถั่ว หมายถึง พืชตระกูลถั่วที่ให้เมล็ดเป็นอาหาร เช่น ถั่วเขียว ถั่วลิสง ถั่วเหลือง เป็นต้น
3. พืชอาหารสัตว์ หมายถึง พืชที่ใช้กิน ใบ ลำต้น เป็นอาหารแก่สัตว์เลี้ยงอาหารจะให้ในรูปพืชสด พืชแห้ง หรือพืชหมักก็ได้ เช่น พืชตระกูลถั่ว หญ้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง เป็นต้น
4. พืชเส้นใย หมายถึง พืชที่ให้เส้นใยมาใช้ทำประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางอุตสาหกรรมสิ่งทอ เช่น ฝ้าย ปอ ป่าน เป็นต้น
5. พืชให้น้ำตาล หมายถึง พืชที่สามารถนำส่วนใดส่วนหนึ่ง มาผลิตน้ำตาลได้ เช่น อ้อย ชูกำปิต เป็นต้น
6. พืชน้ำมัน หมายถึง พืชที่ให้ผลผลิตซึ่งสามารถนำไปแปรรูป เป็นน้ำมัน นำมาใช้

- ประโยชน์ได้ เช่น ถั่วเหลือง ละหุ่ง ทานตะวัน งา เป็นต้น
7. พืชให้น้ำยาง หมายถึง พืชที่ปลูกแล้วให้น้ำยางเพื่อใช้ประโยชน์ เช่น ยางพารา สน เป็นต้น
  8. พืชที่ใช้เป็นยา หมายถึง พืชสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติเป็นยารักษาโรค เช่น ยูคาลิปตัส กานพลู ชะเอม เป็นต้น
  9. พืชเครื่องเทศ หมายถึง พืชที่มีคุณสมบัติในการปรุงแต่งกลิ่นอาหาร เช่น พริกไทย กระเทียม เมล็ดผักชี เป็นต้น
  10. พืชให้สี หมายถึง พืชที่มีคุณสมบัติให้สีเพื่อทำสีย้อม เช่น มะเกลือ ขมิ้น อัญชัน เป็นต้น
  11. พืชหัว หมายถึง พืชที่มีลำต้นใต้ดินทำหน้าที่สะสมอาหาร เรียกว่า หัว นำมาเป็นอาหาร เช่น มันฝรั่ง กบอย สาคุ เป็นต้น
  12. พืชที่ใช้รากเป็นประโยชน์ หมายถึง พืชที่รากสะสมอาหาร นำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น มันเทศ มันสำปะหลัง มันแกว หัวผักกาด เป็นต้น
  13. พืชประเภทกระตุ้นประสาท หมายถึง พืชที่มีคุณสมบัติ ช่วยกระตุ้นระบบประสาท ถ้าใช้กินดื่มมาก ๆ ติดต่อกันเป็นเวลานานอาจทำให้ติดได้ เช่น กาแฟ ชา ยาสูบ เป็นต้น
- การศึกษาเรื่องพืช ไม่ว่าจะ เป็นพืชไร่หรือพืชสวน จะต้องศึกษาเรื่องเกี่ยวกับดินและปุ๋ย การขยายพันธุ์พืช ศัตรูพืชต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย เพื่อสามารถปลูกพืชดูแลรักษาพืชได้ เราเรียกรวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับพืชเหล่านี้ว่า พืชศาสตร์

พืชสวน

หมายถึง พืชที่ปลูกโดยใช้พื้นที่น้อย สามารถให้ผลตอบแทนสูง ต้องการการดูแลรักษามาก แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นพืชที่มีดอก ใบ สวยงาม นิยมปลูกไว้เพื่อใช้ประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่ให้มีความสวยงาม น่าชม เช่น กล้วยไม้ เฟื่องฟ้า กุหลาบ พลุต่าง เป็นต้น
2. พืชผัก เป็นพืชที่ปลูกเพื่อให้ราก ใบ ลำต้น ดอก ผล เป็นอาหาร ส่วนมากจะมีอายุสั้น เช่น ผักกวางตุ้ง ต้นหอม มะเขือ พริก โหระพา เป็นต้น
3. ไม้ผล ส่วนมากเป็นไม้ยืนต้น ปลูกพืชให้ผลเป็นอาหาร เช่น กล้วย ส้ม ฝรั่ง มะละกอ เป็นต้น

ป่าไม้

ป่าไม้เป็นส่วนหนึ่งของการเกษตร เป็นเรื่องเกี่ยวกับพืชเช่นกัน แต่วัตถุประสงค์ในการทำการเกษตรชนิดนี้แตกต่างจากพืช ป่าไม้ หมายถึง สวนป่าที่ไม่ใช่เพื่อนำผลผลิตมาใช้อย่างเดียว แต่ยังช่วยป้องกันน้ำท่วม เนื่องจากป่าจะดูดซับน้ำและลดความแรงของน้ำที่ไหลผ่าน ป่าไม้ที่มีขึ้นเองตามธรรมชาติในประเทศของเราถูกทำลายไปมาก ปัจจุบันเราจึงต้องปลูกป่าเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนป่าไม้ที่สูญเสียไป ป่าไม้เหล่านี้จะช่วยป้องกันน้ำไม่ให้ไหลลงสู่ที่ต่ำเร็วและแรงเกินไป น้ำจะไหลอย่างช้า ๆ เสมอ แต่เมื่อป่าถูกทำลายและไม่มีมีการปลูกเพิ่มเติม ทำให้เกิดน้ำไหลอย่างรวดเร็วและแรงที่เรียกว่า น้ำหลาก มาจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมรุนแรง ฉับพลัน จนบ้านเรือนเสียหาย การอนุรักษ์ป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายและช่วยกันปลูกป่าเพิ่มเติมจะช่วยป้องกันภัยพิบัตินี้ได้ โดยพืชที่ปลูกนั้นจะมีอยู่หลายชนิดแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และประโยชน์ใช้สอย เช่น สวนป่าสัก สวนป่าเบญจพรรณ เป็นต้น แบ่งตามอายุการเจริญเติบโต แบ่งเป็น 3 ชนิด ได้แก่

1. พืชล้มลุก หมายถึง พืชที่ปลูก เจริญเติบโตและให้ผลผลิตภายในหนึ่งฤดูกาลปลูก หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็จะตาย มักมีอายุประมาณ 3 – 4 เดือน ถึง 1 ปี เช่น ดาวเรือง ค่ะน้ำ แดงกวา ฟังทอง เป็นต้น
2. พืชคาบปี หมายถึง พืชที่มีอายุตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว ประมาณ 2 ปี โดยในปีแรกพืชจะเจริญเติบโตในส่วนของลำต้น จะให้ผลผลิตในปีที่ 2 หลังจากนั้น ก็จะตาย เช่น หอมหัวใหญ่ กะหล่ำปลี กระเทียม เป็นต้น
3. พืชยืนต้น หมายถึง พืชที่มีอายุยืนยาวมากกว่า 2 ปี เมื่อเจริญเติบโต และให้ผลผลิตในปีแรกได้แล้ว ยังสามารถให้ผลผลิตในปีต่อ ๆ ไปได้อีกโดยไม่ตาย เช่น มะลิ สะเดา ชะอม เงาะ ทุเรียน เป็นต้น

2. การเกษตรประเภทเลี้ยงสัตว์

สัตว์ในที่นี่จะหมายถึงสัตว์เลี้ยง การเกษตรประเภทเลี้ยงสัตว์ เป็นการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการนำสัตว์มาดูแล เพื่อให้ได้ผลผลิตมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาจใช้เป็นอาหารหรือใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสัตว์ที่เลี้ยงไว้

การเลี้ยงสัตว์แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1) สัตว์เลี้ยงเพื่อไว้ใช้บริโภค เช่น สุกร โค เป็ด ไก่ นกกระทา เป็นต้น
- 2) สัตว์เลี้ยงไว้ใช้แรงงาน เช่น ม้า วัว ควาย เป็นต้น

- 3) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ทำเครื่องนุ่งห่ม ของใช้ ยารักษาโรค เช่น งู กวาง จระเข้ แกะ เป็นต้น
- 4) สัตว์เลี้ยงเพื่อความสวยงาม ความเพลิดเพลิน เช่น แมว กระต่าย ไก่ฟ้า เป็นต้น
- 5) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ประโยชน์ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ เช่น ลิง หนู ตะเภา เป็นต้น ในการเลี้ยงและดูแลรักษา ผู้เลี้ยงจะต้องศึกษาลักษณะอุปนิสัยของสัตว์ มีความรู้เรื่องโรคสัตว์ รู้วิธีการสุขภาพสัตว์ เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เจ็บป่วยหรือตายก่อนเวลาอันควร จะต้องมี สัตว์แพทย์คอยดูแลรักษาโรค เพื่อให้สัตว์เติบโต แข็งแรง

3. การเกษตรประเภทประมง

การเกษตรประเภทประมง เป็นการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจับสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทุกชนิด ทั้งชนิดที่มีเกล็ด มีกระดูกหรือมีเปลือกแข็งห่อหุ้ม เช่น ปลาชนิดต่าง ๆ กุ้ง หอย เต่า ตะพาบน้ำ เป็นต้น

4. การเกษตรแบบผสมผสาน

เป็นการจัดระบบกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ประมง ให้มีการผสมผสานและเกื้อกูลในการผลิตซึ่งกันและกัน โดยใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลของสภาพแวดล้อม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของอาหารพืชหรือสัตว์ การทำเกษตรหลาย ๆ อย่างร่วมกันทำให้เกษตรกรมีรายได้จากผลผลิตเพิ่มขึ้น ไม่เสี่ยงต่อสภาวะการขาดทุนจากราคาผลผลิตเพียงอย่างเดียวที่มีราคาไม่แน่นอน การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การเลี้ยงหมูและปลูกผัก เกษตรกรจะได้ปุ๋ยจากมูลหมูมาใส่ผักและได้เศษพืชผักเป็นอาหารหมู ทำให้ลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยและอาหารสัตว์ เป็นต้น

3. แนวคิด ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผลกระทบจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

3.1 ความหมายของเครื่องตีแอลกอฮอล์

ความหมายของ “สุราและเครื่องตีแอลกอฮอล์” มีการใช้คำเรียกที่แตกต่างกัน เช่น เหล้า น้ำเมา และมีการอธิบายความหมายไว้ดังนี้

เหล้าหรือสุรา คือ ของเหลวที่สามารถดื่มกินได้ มีส่วนประกอบของแอลกอฮอล์ เมื่อดื่มแล้วทำให้เกิดความมึนเมา ซึ่งความมึนเมานี้ ขึ้นอยู่กับปริมาณและความแรงของแอลกอฮอล์ที่เป็นส่วนประกอบของเหล้า (อำนาจ พิรุณสาร, 2545)

ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 (กรมสรรพสามิต, 2550) คำจำกัดความคำว่า "เหล้า" หมายถึง วัตถุทั้งหมายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุรา หรือสิ่งซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว ทำให้สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา และเนื่องจากการที่ระบุตามความหมายนี้สามารถนำไปปรุงแต่งให้เป็นสินค้าประเภทอื่นได้ จึงมีการวางหลักเกณฑ์ซึ่งที่เป็นสุราได้ดังนี้

1. สุรา เป็นวัตถุหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ กล่าวคือ สุราเป็นส่วนผสมหรือสิ่งที่มีธาตุแอลกอฮอล์ผสมอยู่ ถ้าไม่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ก็ไม่เป็นสุรา

2. เครื่องดื่มที่สามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับสุรา กล่าวคือ ต้องเป็นเครื่องดื่มที่คนเราสามารถดื่มกินได้โดยไม่มีรสขมขื่น เผ็ดร้อนจนดื่มไม่ได้ หรือเมื่อดื่มกินแล้วไม่เป็นพิษต่อร่างกาย ฉะนั้นส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่จะเป็นสุราตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นแอลกอฮอล์ชนิดบริโภคได้ ถ้าเป็นแอลกอฮอล์ชนิดบริโภคไม่ได้ ไม่เรียกว่าสุรา และถ้าผสมแอลกอฮอล์ชนิดที่เป็นพิษต่อร่างกาย ถือว่าดื่มกินไม่ได้

3. สิ่งซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อนำไปผสมกับน้ำหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกัน ซึ่งหมายถึง สุราบางชนิดมีแรงแอลกอฮอล์สูง เมื่อดื่มกินแล้วจะให้โทษ หรือเป็นอันตรายต่อร่างกาย ทำให้ปากพองหรือลำไส้พอง เป็นต้น แต่เมื่อนำไปผสมกับของเหลวชนิดอื่น ๆ เช่น โซดา น้ำอัดลม แล้วดื่มกินได้ของเหลวที่ผสมในแอลกอฮอล์ เรียกว่า คอนเจเนอ์ (congener) ตามหลักสากลทั่วไป คำว่า 1 ดริงก์ (drink) นั้น หมายถึง เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ 12 กรัม ซึ่งเทียบเท่ากับ เบียร์ (3.6% เอทานอล) ขนาด 12 ออนซ์ (1 ออนซ์ เท่ากับ 30 มิลลิลิตร) 1 กระป๋อง หรือวิสกี้ 80 ดีกรี (40% เอทานอล) 1 ออนซ์ (30 มิลลิลิตร) คำว่า ดีกรี หมายถึง ความเข้มข้น เช่น เหล้า 100 ดีกรี หมายถึง เหล้าที่มีแอลกอฮอล์ 100 ส่วน ผสมน้ำ 100 ส่วน เหล้า 80 ดีกรี หมายถึง เหล้าที่มีแอลกอฮอล์ 80 ส่วน ผสมน้ำ 100 ส่วน

ในที่นี้ กล่าวได้ว่า สุราหรือเหล้า หมายถึง เครื่องดื่มที่สามารถดื่มกินได้ โดยในเครื่องดื่มนั้น มีวัตถุผสมหรือแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสมอยู่ จึงสามารถทำให้มีเมามาได้ ซึ่งระดับของความมีเมามา นี้ ขึ้นอยู่กับระดับและปริมาณส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ในงานวิจัยนี้จึงเรียกรวมกันว่า "สุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์"

3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีสาเหตุมาจากปัจจัยส่งเสริมหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตใจ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พันธุกรรมและเพศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ โดยเชื่อว่าการติดสุรา เป็นโรคทางพันธุกรรม ความเชื่อนี้เป็นผลมาจากการศึกษาประวัติของฝาแฝดที่เกิดจากไข่คนละใบ (อวิสตา จันท์แสนตอ, 2546) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านพันธุกรรม พบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมมีผลต่อการเสพติดสุรา โดยได้ศึกษาจากผู้ใหญ่ที่ถูกขอมาเป็นบุตรบุญธรรมตั้งแต่เด็ก โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นผู้ใหญ่ที่มีบิดามารดาติดสุรา และอีกกลุ่มเป็นผู้ใหญ่ที่บิดามารดาไม่ติดสุรา การศึกษาค้นคว้าพบว่า บุตรชายของครอบครัวที่บิดามารดาติดสุรา มีอัตราในการติดสุราสูงกว่าบุตรชายของครอบครัวที่มีบิดามารดาไม่ติดสุราถึง 4 เท่า

สำหรับการศึกษาด้านปัจจัยทางเพศต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ พบว่า เพศก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ได้มากกว่าปัจจัยอื่น โดยระบุว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง และเพศชายจะเกิดปัญหาจากการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง สาเหตุที่เพศชายมีแนวโน้มของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง โดยหากจะมองในแง่ของทฤษฎีบทบาทจะพบว่า ความเป็นบุรุษและสตรีทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน โดยความเป็นเพศชาย จะมีการยอมรับในบุคลิกภาพที่ชอบการแข่งขัน เป็นอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักตนเอง ในขณะที่เพศหญิงจะยอมรับในบุคลิกภาพที่อ่อนโยน มีเมตตา ใจดี มีลักษณะการยอมตาม ซึ่งทฤษฎีบทบาทเชื่อว่าแต่ละบุคคลจะมีลักษณะความเป็นบุรุษและสตรีในตนเอง ซึ่งแอลกอฮอล์ก็เป็นสื่อกลางอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ดื่มรู้สึกถึงความเข้มแข็ง มีพลัง มีอำนาจ มีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นเพศชายส่วนใหญ่จึงยอมรับกับค่านิยมในการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ สำหรับเพศหญิงที่นิยมตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์นั้น แท้จริงแล้วต้องการที่จะแสดงบทบาทของสตรี แต่จิตใต้สำนึกมีความรู้สึกสับสนในบทบาทของตนเอง ทำให้ไม่ทราบว่าจะบทบาทของตนเองควรเป็นอย่างไร ดังนั้นเพศหญิงจึงหันมาตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองสามารถทำได้เหมือนที่เพศชายทำ แต่การกระทำของเพศหญิงเช่นนี้นั้นมักไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพศหญิงจึงได้รับความทุกข์ทรมาน มีความละอายและความกลัวจากการที่ตนเองตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์(อวิสตา จันท์แสนตอ, 2546)

ด้านอายุ ก็เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจเริ่มตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ วิธีการตีพิมพ์และรูปแบบการตีพิมพ์ ชนิดของเครื่องตีพิมพ์ รวมทั้งการรับรู้สาเหตุของการตีพิมพ์ เพราะอายุและวัยที่แตกต่างกันจะอยู่ในระยะพัฒนาการแตกต่างกัน ปัญหาและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตต่างกัน งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า แนวโน้มในการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีมากขึ้นในเยาวชนและมีการเริ่มเมื่ออายุน้อยลง ทำให้อุบัติการณ์ของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ในเด็ก

และผู้ใหญ่นับวันใกล้เคียงกันมากขึ้น การสำรวจและรายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO, 2001 อ้างในสุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์และคณะ, 2548) พบว่า ปัญหาด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนกำลังเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่กำลังอยากรู้ อยากลอง และค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง การเข้าสู่วงจรของสารเสพติด แอลกอฮอล์ และพฤติกรรมเสี่ยงจึงมีปัจจัยด้านอายุร่วมอธิบายด้วย

การรับรู้ผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนดื่มหรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยจากการศึกษาในต่างประเทศของริท-อลสันและคณะ (Ritt-olson et al., 2004 อ้างในสุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์และคณะ, 2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าทางสุขภาพและจิตวิญญาณที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่รับรู้และเห็นคุณค่าของสุขภาพตนเองและมีความเชื่อทางด้านจิตวิญญาณ จะหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเหตุผลที่ว่า คนที่รับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีต่อสุขภาพจะไม่ดื่ม เพราะมีความเชื่อว่าแอลกอฮอล์จะทำลายสุขภาพ

2. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม การเรียนรู้ในสังคมที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีในบุคคลทุกสังคมและทุกวัฒนธรรม แต่เนื่องจากแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงกลายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ลักษณะและพฤติกรรมของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกัน สำหรับประเทศไทย แม้จะมีข้อห้ามทางพุทธศาสนาไม่ให้ดื่มสุราเมรัย คนก็ดื่มกันโดยทั่วไปไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชาย แต่ถ้าสังเกตจากผู้ที่มีนับถือศาสนาอิสลามแล้วจะมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีน้อยคนที่จะกล้าฝ่าฝืน เพราะศาสนาอิสลามมีข้อห้ามไม่ให้ดื่มสุรา (สุพัตรา สุภาพ, 2542) สามารถจำแนกวัฒนธรรมการดื่มสุราออกเป็น 3 ลักษณะ (อานวย พิรุณสาร และคณะ, 2539) คือ 1) วัฒนธรรมที่ห้ามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (abstinent culture) จะห้ามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกกรณี 2) วัฒนธรรมที่อะลุ่มอล่วยให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ambivalent culture) ที่ทำให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขพิธีกรรมทางศาสนา

3) วัฒนธรรมที่อนุญาตให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (permissive culture) เป็นวัฒนธรรมที่ยินยอมให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีวัฒนธรรมและปรากฏการณ์ที่เชื่อได้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในสังคมมีความเกี่ยวข้องกันกับวัฒนธรรมและการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแต่ละเชื้อชาติ นอกจากนี้ยังพบว่า สาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากพิธีกรรมในสังคมต่าง ๆ ด้วย เช่น สังคมจีน สุราจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการไหว้เจ้า ในสังคมอินเดีย สุราจะเป็นเครื่องสังเวยเทวดา ในทางคริสต์ศาสนานิกาย

โรมันคาทอลิก มีการตีพิมพ์ล่าถุนระหว่างพิธีมิสซา ส่วนในสังคมไทยก็มีการใช้สุราในพิธีกรรม เพื่อสังเวสังค์ศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน (อำนาจ พิรุณสาร และคณะ, 2539)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในสังคมมีความแตกต่างกัน

และจากการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ บุคคลดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมากที่สุด เมื่อถูกเพื่อนชวนให้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบางคนมีทัศนคติว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มเพื่อนนั้น หมายถึงการรักพวกพ้องเป็นพวกเดียวกัน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน และเพื่อน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของทั้งเพศชายและ เพศหญิง

3. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตใจ หมายถึง บุคลิกภาพและความสำนึกในคุณค่าของตนเองของผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักมีบุคลิกภาพที่แตกต่างจาก บุคคลทั่วไป ดังนี้

3.1 มีความขัดแย้งในเรื่องความต้องการพึ่งพา-ความไม่ต้องการพึ่งพา (dependency-independency) บุคลิกภาพของผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักจะมี ความขัดแย้งระหว่าง ความต้องการพึ่งพาและไม่ต้องการพึ่งพา จึงต้องเก็บกดความรู้สึกเพื่อจะหลีกเลี่ยงกับความขัดแย้ง โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ดื่มบรรเทาจากความรู้สึกขัดแย้งดังกล่าวได้ ดังนั้นผู้ดื่มจึงต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไปเพื่อให้ใช้แอลกอฮอล์ในการแก้ปัญหา ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งในเรื่องการพึ่งพา-ไม่พึ่งพา

3.2 ความโกรธและความไม่สมหวัง (anger and frustration) ความโกรธและความไม่สมหวังจะพบได้บ่อยในผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการพึ่งพาที่ไม่ได้รับการสนองตอบ ความโกรธมักจะเกิดขึ้นจากการที่ไม่สามารถระบายความรู้สึกไม่มีคุณค่า ความล้มเหลว เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เขาสามารถระบายความโกรธ และทำให้คลายความโกรธ นั้นลงได้ และบุคลิกภาพที่พบเหมือนกันในบุคคลที่ติดแอลกอฮอล์ คือ จะมีความทนทานต่อ ความไม่สมหวังต่ำ ความไม่สมหวังเป็นสาเหตุของการที่ไม่สามารถจะเผชิญกับปัญหา ความเครียดในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งบ่อยครั้งที่จะเป็นสิ่งกระตุ้นที่จะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ต่อไป

3.3 ความรู้สึกถึงการมีอำนาจ (feeling of power or feeling omnipotence) ผู้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องการจะมีอำนาจในการควบคุม ซึ่งมักใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น

ตัวกระตุ้น และทำให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รู้สึกว่ามีอำนาจชั่วคราว รวมทั้งได้ผ่อนคลายความรู้สึกไม่สมหวัง ความรู้สึกผิด นอกจากนี้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องการได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ

มีคุณค่า และต้องการการยอมรับนับถือ แต่ความรู้สึกนี้มักไม่สมหวัง ดังนั้นเป็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้กลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกครั้ง

3.4 การตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า (underlying depression) ความซึมเศร้า อาจจะเป็นสาเหตุเริ่มต้นของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนมาก เมื่อผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเองทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างตนกับบุคคลอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไป และภาวะซึมเศร่ายังเป็นสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป นอกจากนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วยปิดบังภาวะซึมเศร้า ทำให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความรู้สึกซึมเศร่าลดลง ความรู้สึกสุขสบายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หวนกลับไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงทำให้ภาวะความซึมเศร่าหายไปเป็นครั้งคราว ซึ่งพบว่า หากเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับความซึมเศร่าของผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะซึมเศร้าอาจเกิดจากผลของการนำความโกรธที่ตนเองมีอยู่เข้าสู่ตนเอง

4. ปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัว หมายถึง ชีวิตความเป็นอยู่และการเลี้ยงดูของครอบครัวที่เป็นสาเหตุให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ทักษะคติของพ่อแม่ที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็ก โดยถ้าพ่อแม่มีทักษะคติที่ไม่ดีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เด็กก็จะไม่ค่อยสนใจในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผลของการศึกษานี้ได้สอดคล้องกับการศึกษา พบว่า ทักษะคติและพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเป็นสิ่งที่ทำนายนิสัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกรในแต่ละวัย โดยเฉพาะในรายของพ่อแม่ที่แสดงตัวแบบในการให้การสนับสนุน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ใช้หรือมีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะครอบครัวก็มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน โดยพบว่าครัวครอบที่มีบิดามารดาเสียชีวิต หย่าร้าง หรือแตกแยก มักจะมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าครอบครัวที่อบอุ่น ส่วนครอบครัวที่แตกแยก มักจะไม่ตระหนักถึงโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ได้มีการตักเตือนและเห็นว่ากรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ

3.3 ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากจะเกิดผลกระทบต่อผู้ดื่มแล้วยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม ในผลกระทบทั้งสามด้านดังกล่าว เป็นผลกระทบที่สร้างความเสียหายและกระทบทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผลกระทบทางสังคมนับว่าเป็นผลกระทบในวงกว้างที่กลายมาเป็นปัญหาสังคมอีกหลายรูปแบบ ดังนี้

1. ผลกระทบทางกาย

ผลกระทบโดยตรงต่อผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นการดื่มครั้งคราวหรือมีอาการดื่มจนติดที่เรียกว่า อาการติดสุราเรื้อรังนั้นล้วนได้รับผลกระทบด้านสุขภาพต่อตัวผู้ดื่มทั้งสิ้น

เมื่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไหลผ่านจากปาก จะถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายอย่างรวดเร็ว โดยแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่จะถูกดูดซึมในกระเพาะอาหารและกระจายเข้าสู่กระแสเลือดภายในเวลาเพียง 5 นาที ก่อนจะส่งต่อไปยังเซลล์เนื้อเยื่อของเหลวทุกแห่งในร่างกาย และอวัยวะต่างๆ ภายในเวลา 10-30 นาที ทั้งนี้จะสามารถตรวจพบแอลกอฮอล์ในเลือดได้ภายในเวลา 5 นาที หลังจากเริ่มดื่มผลของแอลกอฮอล์ต่ออวัยวะต่างๆ ดังนี้

ช่องปากและลำคอ เกิดอาการระคายเคืองในช่องปากและลำคอ

ผิวหนังและหลอดเลือด ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ที่ส่งผลให้เห็นอย่างชัดเจนเริ่มได้ตั้งแต่ผิวหนังหลอดเลือดที่ขยายตัวจากฤทธิ์แอลกอฮอล์ส่งผลให้หน้าและตัวแดง ในทางตรงข้าม ผู้ดื่มบางรายอาจมีอาการเส้นโลหิตหดตัว ทำให้หน้าซีด ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อชีวิต

เซลล์ เมื่อการหมุนเวียนของเลือดไปยังเซลล์ต่างๆทั่วร่างกายเร็วขึ้น เซลล์ทุกเซลล์จะทำงานไวกว่าปกติจนเกินความจำเป็นในช่วงระยะสั้นๆ ทำให้การทำงานของอวัยวะแปรปรวนไปจากปกติ และก่อกำเนิดการทำงานของเซลล์ให้ทำงานน้อยลง และทำลายเซลล์ไปในที่สุด

สมอง แอลกอฮอล์มีพิษโดยตรงต่อสมอง ทำให้เซลล์ขยายตัวมากขึ้น เกิดอาการที่เรียกว่า "สมองบวม" นานเข้าจะเกิดการสูญเสียของเหลวในเซลล์สมอง เซลล์สมองลีบเหี่ยว เสื่อมและตายลง จากการชันสูตรศพผู้เสียชีวิตจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะพบว่า เนื้อสมองลีบเหี่ยว มีสีซีดจางจากการถูกทำลายโดยแอลกอฮอล์ได้อย่างชัดเจน

หัวใจ หัวใจจะถูกกระตุ้นให้สูบฉีดโลหิตเร็วขึ้น ทำงานหนักขึ้น ในระยะยาวจะทำให้การทำงานของกล้ามเนื้อแปรปรวน สารที่มีหน้าที่สำคัญในการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจลดต่ำลง ทำให้หัวใจต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อสูบฉีดโลหิตเมื่อหัวใจทำงานหนักขึ้น กล้ามเนื้อหัวใจจะเริ่มหนาขึ้นเกิดโรคหัวใจโต มีอาการหัวใจวายหรือหัวใจล้มเหลวตามมาในที่สุด

กระเพาะอาหาร โรคที่พบได้บ่อย คือ โรคกระเพาะ แอลกอฮอล์ในระดับความเข้มข้นต่ำเพียงร้อยละ 10 จะทำให้มีการกระตุ้นน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร ส่งผลทำให้เกิดแผลในกระเพาะ และ ถ้าได้ ขณะที่แอลกอฮอล์ในความเข้มข้นสูง จะทำให้เกิดอาการเยื่อบุกระเพาะอาหารอักเสบเฉียบพลัน เมื่อดื่มจัดติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้มีเลือดออกในกระเพาะ อาเจียนเป็นสีดำ อุจจาระดำ อาการ น่ากลัวที่อาจเกิดขึ้นในบางรายคือ การฉีกขาดของเยื่อหลอดอาหาร อันเกิดจากการอาเจียนหรือขย้อน อย่างรุนแรง ผู้ป่วยอาเจียนมีเลือดปนออกมาบ่อยๆ อาจเสียชีวิตมาก ต้องทำการรักษาโดยผ่าตัดเย็บรอยฉีกขาดของเยื่อบุดังกล่าว

ตับ เนื่องจากตับเป็นแหล่งสังเคราะห์ที่สำคัญของแอลกอฮอล์ ตับจึงเป็นอวัยวะที่ได้รับพิษจาก เหล้ามากที่สุด เซลล์ตับที่ถูกทำลายจะมีไขมันเข้าไปแทนที่ ทำให้เกิดการคั่งของไขมันในตับ ซึ่งเป็นสาเหตุแรกๆ ของอาการตับอักเสบ ส่งผลให้เซลล์ตับถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น เมื่อเซลล์ตับตายลงถึงระดับหนึ่ง จะมีการสร้างพังพืดขึ้นที่บริเวณนั้นในลักษณะคล้ายแผลเป็น ทำให้เนื้อตับที่เคยอ่อนนุ่มแข็งตัวขึ้น เกิดอาการที่เรียกว่า “ตับแข็ง” ตับเป็นเสมือนโรงงานสร้างพลังงานให้แก่ร่างกาย สร้างสารเคมีที่จำเป็นเช่น น้ำดี วิตามิน สารที่ทำให้เลือดแข็งตัว ทั้งยังช่วยขจัดสารพิษในร่างกาย การสูญเสียเซลล์ตับทุกเซลล์เป็นการสูญเสียที่ถาวรและไม่มีการสร้างขึ้นทดแทน ความรุนแรงของโรคตับแข็งจึงขึ้นอยู่กับปริมาณของเนื้อตับที่สูญเสียไป ยิ่งเนื้อตับถูกทำลายมากเท่าไร โอกาสที่ผู้ป่วยจะเสียชีวิตก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

จากผลกระทบบดังกล่าว ย่อมนำไปสู่การบั่นทอนสุขภาพทำให้เกิดโรคเรื้อรัง โดยอาการรุนแรงมักปรากฏให้เห็นในวัยกลางคนขึ้นไป ในบางกรณีก็เกิดร่วมกับผลกระทบบประการอื่น เช่น อุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาท เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่การบาดเจ็บ ทุพพลภาพ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้

2. ผลกระทบต่อครอบครัว

การที่บุคคลในครอบครัวคนใดคนหนึ่งมีพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกในบ้านคนอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยพบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากมักจะมีอาการเมินเมาขาดสติ บางรายอาจมีพฤติกรรมรุนแรงจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันภายในครอบครัว นอกจากนี้อาจมีพฤติกรรมรุนแรงจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันภายในครอบครัว นอกจากนี้ยังอาจทำให้นุตรเกิดความสับสนหรือขาดความมั่นคงในครอบครัว

เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง มักมีอาการปวดศีรษะ ปวดท้อง นอนไม่หลับ และมีเด็กจำนวนมากที่ได้รับความทรมานจากอาการซึมเศร้ามักจะพัฒนาตนเองมาเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และมีพฤติกรรมในการต่อต้านสังคม (อวัสดา จันทร์แสนตอ, 2546)

จะเห็นได้ว่าการที่คนในครอบครัวมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ย่อมทำให้เด็กหรือบุตรหลานเกิดพฤติกรรมบางอย่างในการเลียนแบบ จากการศึกษาเรื่อง “นิสัยการดื่มสุราของกลุ่มวัยรุ่น” โดยพบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่รู้จักการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่บ้าน ทั้งนี้นิสัยและพฤติกรรมในการดื่มที่เกิดขึ้นนี้ มีพัฒนาการมาจากการได้เห็นบุคคลในครอบครัวมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ผลกระทบต่อสังคม

การติดแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับอัตราป่วยและอัตราการเสียชีวิตจากโรคต่างๆ โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นทั้งปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมของการเกิดโรคมามากกว่า 60 ชนิดและยังเป็น สาเหตุหลักของการบาดเจ็บ โรคต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตมนุษย์ทั้งสิ้น เช่น โรคตับแข็ง ความดันโลหิตสูง มะเร็งหลอดอาหาร บางรายเกิดอาการติดแอลกอฮอล์นำไปสู่อาการป่วยทางจิตทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพหรือมีความบกพร่องทางด้านหน้าที่ เช่น ระบบการคิดการตัดสินใจ การควบคุมตนเอง นอกจากจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายหรือสุขภาพของผู้ดื่มแล้วก่อให้เกิดผลกระทบทั้งครอบครัวและสังคม เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการทะเลาะวิวาทในครอบครัว องค์การอนามัยโลกคาดว่าประมาณ ร้อยละ 30 ของการเสียชีวิต จากมะเร็งหลอดอาหาร โรคตับ โรคลมชัก อุบัติเหตุจลาจลฆาตกรรม และการบาดเจ็บโดยเจตนามีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะ 1 ใน 4 ของการเสียชีวิตในชายไทย อายุ 15-19 มีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานการณ์อุบัติเหตุจลาจลในประเทศไทย พบว่า คนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจลาจลเฉลี่ย 2 คนต่อชั่วโมง

ข้อมูลของสำนักกระบาดวิทยากรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข ในระหว่างเทศกาลสงกรานต์ปีพ.ศ.2548 พบว่า ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่งทั้งหมด 2708 คนเป็นผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนขับขีพาทะหนะทุกประเภทจำนวน 1309 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 และผู้บาดเจ็บรุนแรงที่ เป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนขับขีพาทะหนะนี้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 11 จาก 28 แห่ง ที่มีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (ร้อยละ 60.4) คืออยู่ระหว่างร้อยละ 60.5 - 91.1 ปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วเกิดอุบัติเหตุนับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เพราะนอกจากคนขับเมาไปชนคนอื่นเสียหายแล้ว อาจเกิดอุบัติเหตุได้ทั้งขณะอยู่

ในบ้านขณะทำงาน นอกจากนั้นการบาดเจ็บจากการจราจรยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเกิดความพิการชั่วคราวหรือพิการตลอดชีวิต จากข้อมูลของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ ระบุว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อครอบครัว เช่น ก่อให้เกิดความเครียด มีการทะเลาะเบาะแว้ง การก้าวร้าว จนถึงขั้นทำร้ายร่างกาย เกิดความหวาดระแวง การถูกเหยียดหยาม ภาวะหลงตนเองกล่าวโทษบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมว่าเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหา ปัญหาสังคมที่เห็นชัดเจนคือ มีเด็กกำพร้าจำนวนมากที่เป็นผลมาจากการหย่าร้างเพราะสาเหตุจาก พ่อหรือแม่ติดสุรา หรือพ่อแม่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเด็กเหล่านี้ส่วนหนึ่งกลายเป็นเด็กที่ติดสุราในอนาคต เพราะเห็นแบบอย่างของคนในครอบครัวและคนใกล้ชิด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังนำไปสู่การเสพติด อาชญากรรม การลักทรัพย์ ความรุนแรงในสังคมอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ซึ่งกลายเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาในระดับสังคมและประเทศชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทย” โดยใช้วิธีการสนทนากับกลุ่มตัวอย่าง (Focus group) ซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มวัยรุ่นอายุ 18-25 ปี และกลุ่มวัยทำงานอายุ 25 ปีขึ้นไป อาศัยในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยปัจจุบันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเคยมีประสบการณ์ดื่มมาก่อน 110 คน พบว่า การโฆษณาไม่มีผลในการดื่มหรือเลิกดื่ม เพราะการดื่มขึ้นอยู่กับเพื่อนและสังคมมากกว่า รวมทั้งยังมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ซื้อได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรมีการให้ความรู้และรณรงค์เกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มสุรา และภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการจัดระเบียบผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการบังคับใช้มาตรการที่มีอยู่แล้วให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น อาทิ การควบคุมการซื้อขายทั้งในด้านสถานที่ และการห้ามขายแก่เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบโดยรวม

ผลวิจัยพบว่า ในด้านรูปแบบและพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มวัยรุ่นอายุ 18-25 ปี นิยมดื่มเบียร์และสุรา โดยวัยรุ่นชายนิยมดื่มเบียร์และสุราที่ผลิตในประเทศไทย มีบางส่วนชอบดื่มสุราต่างประเทศ ส่วนวัยรุ่นหญิงนิยมดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม กลุ่มวัยรุ่นนิยมดื่มกับเพื่อนเพราะต้องการความสนุกสนานและพบปะสังสรรค์ แต่ก็มีบางส่วนที่ดื่มเพราะว่าเกิดความเครียดจากปัญหาครอบครัวหรือปัญหาชีวิต ส่วนใหญ่จะมีความถี่ในการดื่มประมาณ 3-6 ครั้งต่อเดือน โดยค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยประมาณ 1,000

บาทต่อเดือน และจะดื่มที่บ้านพักของตนเองหรือบ้านเพื่อน มีบางโอกาสที่ออกไปดื่มตามร้านอาหาร ดิสโก้เทค ผับสำหรับกลุ่มวัยทำงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ผู้ชายนิยมดื่มสุรากับเบียร์ที่ผลิตในประเทศไทยบางคนดื่มเห็บขาว เหล้าตวง และยาตอง ผู้หญิงนิยมดื่มเบียร์และเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม โดยจะไม่ค่อยเปลี่ยนยี่ห้อในการดื่ม กลุ่มนี้จะชอบดื่มกับเพื่อนและลูกค้าในงานสังสรรค์ และเพื่อพบปะ ดื่มเพื่อผ่อนคลายความเครียด ดื่มเพื่อความสนุกสนาน บางส่วนดื่มเพื่อสุขภาพเพราะเป็นยาบำรุงสุขภาพ ความถี่ในการดื่มประมาณ 12-15 ครั้งต่อเดือน ใช้เงินในการดื่มประมาณ 2,000 บาทต่อเดือน นิยมดื่มที่บ้านเพื่อ และบางส่วนนิยมดื่มคนเดียวที่บ้าน ในบางกรณีเมื่อดื่มแล้วมีอาการติดลมจะออกไปสังสรรค์นอกบ้าน

สาเหตุของการลงพื้นที่สำรวจภายใต้การวิจัยดังกล่าว เนื่องจากเพื่อต้องการทราบถึงการโฆษณาไม่มีผลในการดื่มหรือเลิกดื่ม เพราะการดื่มขึ้นอยู่กับเพื่อนและสังคมมากกว่า รวมทั้งยังมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ซื้อได้ตลอดเวลา ปัญหา การวิจัยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มน้ำเมาของเด็กวัยรุ่นอายุ 18-25 ปี และ 25 ปีขึ้นไปศึกษาแนวทางและวิธีการจัดการพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับปัญหาสื่อโฆษณา ส่งผลให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปแก้ไขบุคคลในพื้นที่ดังกล่าว หัวหน้าโครงการวิจัย กล่าวว่า ข้อมูลที่เก็บโดยทีมวิจัยบุคคลในพื้นที่ พบว่า ในประชาชนกลุ่มวัยรุ่นอายุ 18-25 ปี และกลุ่มวัยทำงานอายุ 25 ปีขึ้นไป อาศัยในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยปัจจุบันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเคยมีประสบการณ์ดื่มมาก่อน 110 คน จากแบบสอบถาม และจากการพูดคุย ทีมวิจัยได้สรุปสาเหตุของการดื่มและการดื่มน้ำเมา คือ เพราะอยากเทห์ บ้างก็เพื่อพิสูจน์ว่าใครจะคองแข็งกว่ากัน อย่างตัวผมเองเมื่อก่อนใช้เงินเฉพาะค่าเหล้าเดือนละ 2,000 บาท เป็นเงินที่ได้จากทางบ้าน แต่เนื่องจากอยู่หอพักแล้วบ้านอยู่ต่างจังหวัดฉะนั้นผู้ปกครองก็จะไม่รู้ที่เราเอาเงินมาใช้จ่ายอะไรบ้าง ซึ่งหากผู้ใหญ่ต้องการรณรงค์หรือต้องการให้วัยรุ่นหันมาเลิกดื่มเหล้าจริงๆส่วนตัวเห็นว่าคุณต้องใช้วิธีค่อยๆพูดคุยๆ แต่บางครั้งก็ต้องด้วยเป็นวัยที่คึกคะนองก็ต้องปล่อยให้ศึกษาเองบ้างและสังคม รัฐควรควบคุมการซื้อขายและกำหนดเวลาซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัดและครอบคลุมทุกสถานที่ ควรเพิ่มภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้นและเมื่อสอบถามเกี่ยวกับการห้ามโฆษณาหรือการไม่มีการโฆษณานั้นในกลุ่มวัยรุ่นเห็นว่าการโฆษณามีผลให้อยากลองสิ่งแปลกใหม่ แต่ไม่มีผลในการดื่มหรือเลิกดื่ม เพราะว่าการดื่มขึ้นอยู่กับเพื่อนและสังคมมากกว่า รวมทั้งยังมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ซื้อได้ตลอดเวลา ขณะเดียวกันในกลุ่มวัยทำงานเห็นพ้องกันว่าแม้ไม่มีการโฆษณาก็ยังคงดื่มเหมือนเดิม เพราะดื่ม

เป็นประจำอยู่แล้ว และรู้จักคุ้นเคยกับรสชาติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่แล้ว การมีหรือไม่มี
โฆษณาจึงไม่มีผลต่อการเลิกดื่มและก็จะยังดื่มต่อ

จากการศึกษาผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน
ประเทศไทย (สถาบัน วิจัยระบบสาธารณสุข สวรส.) ได้รวบรวมข้อมูลจากการรายงานการสูญเสีย
ผลิตภาพจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยไว้ว่า คนไทยที่บริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์จะสูญเสียผลิตภาพการทำงาน ซึ่งเป็นผลจากการขาดงานเนื่องจากปัญหาสุขภาพ
รวมถึงสูญเสียประสิทธิภาพไปในขณะทำงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือทำให้สูญเสียโอกาสในการ
สร้างผลผลิตแก่สังคมโดยรวม คิดเป็นมูลค่าถึงประมาณ 62,638 ล้านบาท ผลการศึกษาเบื้องต้น
พบว่า ผู้ที่ดื่มในระดับอันตรายมาก จะสูญเสียผลิตภาพการทำงานมากที่สุดคือ 13.9% หรือคิดเป็น
การขาดงาน 30 วันต่อปี อันดับสองได้แก่ กลุ่มที่เคยดื่มมาก่อน สูญเสียผลิตภาพไป 13.2% หรือ
คิดเป็น 29 วันทำงานต่อปี ซึ่งตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ไม่ได้เกิดขึ้นแค่เฉพาะในวันที่ดื่มเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบระยะยาวคือปัญหาสุขภาพที่ติดตัวผู้ดื่มไป
ตลอด แม้จะหยุดดื่มแล้ว ก็ยังสามารถสร้างผลกระทบด้านลบให้กับทั้งชีวิตประจำวันของผู้ดื่มเอง
รวมถึงภาคเศรษฐกิจโดยรวมได้ด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย(นพ. บัณฑิต
ไพศาล /วารสารคลินิก 2549) จากข้อมูลจากรมสรรพสามิตพบว่า อัตราการบริโภคเครื่องดื่มผสม
แอลกอฮอล์เฉลี่ย 58.0 ลิตรต่อคนต่อปีใน พ.ศ. 2546 เพิ่มจากปี พ.ศ. 2532 ที่อัตราการดื่มเฉลี่ย
20.2 ลิตรต่อคนต่อปีเกือบ 3 เท่าตัว เฉพาะอัตราการบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.
2546 เทียบกับปี พ.ศ. 2532 มากกว่า 8 เท่าตัว จากอัตราเฉลี่ย 4.4 ลิตรต่อคนในปี พ.ศ. 2532
เพิ่มเป็น 39.4 ลิตรต่อคนในปี พ.ศ. 2546 โดยในปี พ.ศ. 2546 กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร
เก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึง 6.27 หมื่นล้านบาทจากการใช้เงินประมาณ 2 แสนล้านบาท
ของคนไทยในการซื้อมาบริโภคการสำรวจจำนวนผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากครัวเรือน
ตัวแทนทั่วประเทศที่มีอายุระหว่าง 12-65 ปี ซึ่งทำการสำรวจโดยคณะกรรมการบริหารเครือข่าย
วิชาการสารเสพติด พบว่า ในปี พ.ศ. 2546 ประชากรร้อยละ 58.5 หรือประมาณ 26,566,000 คน
เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิต ร้อยละ 46.4 หรือประมาณ 21,083,200 คน ดื่มในช่วง 1 ปีที่
ผ่านมา และร้อยละ 34.8 หรือประมาณ 15,786,500 คน ดื่มในช่วง 30 วัน ก่อนการสำรวจ เมื่อ
เทียบกับการสำรวจเช่นเดียวกันนี้ในปี พ.ศ. 2544 พบว่าอัตราการดื่มในปี พ.ศ. 2546 ลดลง แต่

หากดูเฉพาะผู้ที่ดื่มมากกว่า 20 วัน ในระยะเวลา 30 วัน ก่อนสอบถาม ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ดื่มประจำ หรือผู้ที่มีโอกาสติดสุราสูง พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้น คือจากร้อยละ 3.5 ในปี พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 4.1 ในปี พ.ศ. 2546

จากศึกษาภาวะสุขภาพ พฤติกรรมอนามัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ของประชาชนวัยแรงงาน อายุ 13-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย(กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม นครสวรรค์ อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สิงหนคร) โดยศึกษาเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2540-31 ธันวาคม 2540 จำนวน 952 ราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 69.9 เพศชายร้อยละ 30.1 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 33 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 34.8 จบประถมศึกษาตอนต้น รายได้เฉลี่ยเท่ากับ 4,500 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่ร้อยละ 35.9 น้อยกว่า 3,000 บาทต่อเดือน อาชีพส่วนมากประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้าร้อยละ 16.6 ซึ่งเท่ากับประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่มีผู้ที่ไม่ได้ทำงานร้อยละ 34.1 โดยกำลังศึกษามากที่สุด ร้อยละ 59.5 สถานภาพการทำงานส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 เป็นลูกจ้างเอกชน ความสุขของภาวะการเจ็บป่วยเท่ากับร้อยละ 44 ในเขตเทศบาลใกล้เคียงกับนอกเขตเทศบาลเท่ากับ ร้อยละ 43.3 และ 44.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีอัตราการออกกำลังกายร้อยละ 53.9 มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 14.1 มีการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ร้อยละ 28.3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษาสูงสุดที่ $p < 0.005$ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการออกกำลังกาย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษาสูงสุดที่ $p < 0.005$ และลักษณะและประเภทของงานที่ทำ ที่ $p < 0.001$ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ เพศ อาชีพ และสถานภาพการสมรสที่ $p < 0.01$ สถานภาพการทำงานที่ $p < 0.05$ และลักษณะและประเภทของงานที่ทำ ที่ $p < 0.001$ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการทำงานที่ $p < 0.05$ และลักษณะและประเภทของงานที่ทำ ที่ $p < 0.001$ ตัวแปรที่สัมพันธ์กับค่าดัชนีมวลกาย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษา ที่ $p < 0.005$ และสถานภาพการทำงาน ที่ $p < 0.05$ จากการศึกษา น่าจะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนพัฒนาบุคลากร หน่วยงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่จริง

จากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเนื่องมาจากอิทธิพลของเพื่อนสนิท (Bot SM, Engles RCME, Knibbe RA, Meeus WHJ, 2005) ได้ศึกษาในกลุ่มวัยอายุ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 1589 จาก 11 โรงเรียนในเนเธอร์แลนด์ เป็นการศึกษาระยะเวลา 2 ครั้ง ในเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พ.ศ.2543 และพฤษภาคมถึงมิถุนายน พ.ศ.2544 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อนที่คบกันในลักษณะของการเป็นแนวร่วมกันและกัน (mutual friends) สัมพันธ์กับการดื่มที่ลดลงของเพื่อน ประเภทของเพื่อนที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้น คือ เพื่อนที่มีศักยภาพสูงกว่า เพศชายและมีอายุมากกว่า และพบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนที่มีสถานภาพต่ำกว่าสัมพันธ์กับการดื่มที่เพิ่มขึ้น การวิเคราะห์ระยะยาวพบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากในการศึกษาครั้งแรกมีความสัมพันธ์กับการดื่มที่เพิ่มมากขึ้นในการศึกษาครั้งที่สอง พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิทจากการศึกษาครั้งแรกและเพศของผู้ตอบเป็นตัวทำนายการเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่ม กล่าวคือ ถ้าการศึกษาครั้งแรกมีเพื่อนดื่มจัด ผู้ตอบครั้งที่สองจะดื่มจัดด้วย วัยรุ่นชายจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก และดื่มของเพื่อนที่ให้ผลตอบแทนฝ่ายเดียวมีผลกระทบต่อกรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยต่างๆมาก โดยเฉพาะเพื่อนที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า

ผลการศึกษาผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จังหวัดลพบุรี พบว่า กลุ่มที่ดื่มประจำเพศชายรายงานว่าเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 45.6 ตามมาด้วยปัญหาสุขภาพ และปัญหาอุบัติเหตุร้อยละ 32.9 และ 30.1 ตามลำดับ ส่วนเพศหญิงที่ดื่มประจำรายงานว่าเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทปัญหาสุขภาพ และปัญหาอุบัติเหตุร้อยละ 33.2, 19.7 และ 4.8 ตามลำดับ และยังพบว่าการดื่มเครื่องดื่มฯ ทำให้เกิดอันตรายหรือปัญหากับผู้ดื่มมากขึ้นตามปริมาณการดื่มที่มากขึ้นด้วย โดยพบว่าอัตราส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ดื่มทั้งด้านการทะเลาะวิวาทสุขภาพ และอุบัติเหตุมีมากที่สุดในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มฯ "ประจำ" ลดน้อยลงในกลุ่มที่ดื่ม "ครั้งคราว" และน้อยที่สุดในกลุ่มที่ "หยุดดื่ม" ปრაกฏการณ์เช่นนี้เกิดทั้งผู้ดื่มผู้หญิงและผู้ชาย ดังนั้นปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดกับชายดื่มประจำมากกว่าชายหยุดดื่มเกือบ 6 เท่า เกิดกับหญิงดื่มประจำมากกว่าหญิงหยุดดื่มเกือบ 14 เท่า ปัญหาสุขภาพของชายดื่มประจำเกิดขึ้นมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 3 เท่ากว่า และในกลุ่มหญิงดื่มประจำสูงถึง 9 เท่า เมื่อเทียบกับหญิงที่หยุดดื่ม และปัญหาอุบัติเหตุ ซึ่งเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงนั้น เกิดกับชายดื่มประจำมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 7 เท่า เกิดกับหญิงดื่มประจำสูงเกือบ 14 เท่า เมื่อเทียบกับผู้หญิงหยุดดื่ม

จากการศึกษาของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.,50) พบว่า ความอยากรู้ อยากลอง และเพื่อน คืออิทธิพลที่สำคัญของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของผู้ชาย ส่วนผู้หญิงมีพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือแฟนเป็นปัจจัยสำคัญ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนักเรียนนอกจากความอยากรองแล้ว ยังมีอิทธิพลจากพ่อแม่ที่ยอมให้ดื่ม ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ มีความเสี่ยงสูงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดียวกับครอบครัวที่พ่อแม่ดื่ม และโฆษณา สร้างความเข้าใจผิดจำนวนมาก เช่น นักเรียนชายเห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างประเทศเป็นเครื่องแสดงความทันสมัย ขณะที่นักเรียนหญิงบอกว่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างประเทศแล้วไม่เมา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวง หมู่ที่13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19 - 59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่างเดือนเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม 2553 จำนวน 535 คน

3.1.1 กลุ่มประชากรที่จะศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19 - 59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่างเดือนเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม 2553 จำนวน 219 คน

3.1.2 วิธีการเลือกตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาและงบประมาณในการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19 - 59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จึงใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างตามการ

คำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการสำรวจเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร
ในลักษณะที่กรณีประชากรมีขนาดเล็ก ($< 10,000$)

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{NZ^2 \pi (1-\pi)}{Z^2 \pi (1-\pi) + (N-1) d^2}$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่าง

N = ประชากร

π = ค่าสัดส่วนของตัวแปร x ในวิจัย

d = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในการประมาณค่าสัดส่วน

Z = ค่ามาตรฐานภายใต้โค้งปกติซึ่งมีค่าสอดคล้องกับระดับนัยสำคัญที่กำหนด

โดยกำหนดที่ระดับช่วงความเชื่อมั่น 95% จำนวน 219 คน โดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ
(Systemetic sampling)

เมื่อคำนวณจากสูตร เมื่อ $N=535$, $\alpha/2=0.025$, $Z=1.960$,
 $\pi = 60/100 = 0.6$, $d = 5/100 = 0.05$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ ขนาดตัวอย่าง} \quad n &= \frac{535 (1.96)^2 (0.6)(1-0.6)}{(1.96)^2 (0.6)(1-0.6) + (535-1) (0.0025)} \\ &= \frac{493.26}{2.25} \\ &= 219.22 \\ &\approx 219 \end{aligned}$$

3.1.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 สร้างบัญชีรายชื่อของประชากรที่ต้องการศึกษา โดยนำข้อมูลมาจากข้อมูล
ประชากรของสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ
จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นที่ 2 คำนวณหาช่วงการสุ่ม (Sampling interval) จากสูตร

$$\text{Sampling Interval (I) = } N/n$$

เมื่อ N คือ ขนาดของประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อคำนวณจากสูตร จะได้ Sampling Interval (I) = $535/219 = 2.4$

ขั้นที่ 3 กำหนดหมายเลขแก่ประชากรตามรายชื่อที่เรียงอยู่แล้วตามลำดับ โดยเริ่มจาก 001 ไปจนถึงประชากรคนสุดท้าย คือ 535

ขั้นที่ 4 สุ่มหน่วยเริ่มต้น โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) โดยวิธีการจับสลากหาหน่วยเริ่มต้นขึ้นมา 1 หมายเลข

ขั้นที่ 5 หาหน่วยตัวอย่างต่อไป สมมติได้หน่วยเริ่มต้นเป็น a หน่วยตัวอย่างต่อไปคือ $a+i, a+2i, a+3i, \dots$ ไปเรื่อย ๆ จนได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามที่ต้องการ

เงื่อนไข ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถให้ข้อมูลได้ไม่ว่ากรณีใด ๆ จะเลือกกลุ่มตัวอย่างหน่วยที่ถัดจากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถให้ข้อมูลได้เพิ่ม 1 หน่วย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิธีการสร้างแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการในการศึกษาโดยการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อกำหนดโครงสร้าง เนื้อหาในแบบสอบถามและการสร้างแบบสอบถามและการสร้างแบบสอบถามโดยยึดหลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากเอกสารวิชาการโดยมีเนื้อหา ครอบคลุมและแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด บุคลิกภาพ ลักษณะของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความถี่ในการได้รับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณเฉลี่ยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และช่วงเวลาในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกรไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีการทดสอบความตรง (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีความชัดเจนของเนื้อหา ความเหมาะสมด้านภาษาและการเรียงลำดับข้อความให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำกรวิจัย ซึ่งได้ค่าความเห็นพ้องต้องกัน เรียกว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objection concurrence)

จากสูตร $IOC = \sum R/N$, $= 2.34 / 3$ ได้เท่ากับ 0.78

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยไปพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ณ บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบล ป่อภาค อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2553 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที
2. ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ หากพบว่าแบบสอบถามฉบับใดตอบไม่ครบทุกข้อคำถาม จะขอให้กลุ่มตัวอย่างช่วยตอบจนครบทุกข้อ
3. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบหาค่าไค-สแควร์ (Chi-Square test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลปอภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรทั้งเพศชายและหญิง อายุระหว่าง 19 – 59 ปี ที่อาศัยอยู่บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลปอภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 219 คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
  - ลักษณะประชากรและสังคม
  - ปัจจัยด้านครอบครัว
  - การตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว
  - ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
  - การตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน
  - การได้รับสื่อโฆษณาเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์
2. พฤติกรรมการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ เกี่ยวกับประเภทของเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ ความถี่ในการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ ปริมาณเฉลี่ยในการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ สถานที่ตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์ และช่วงเวลาในการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการตีมเครื่องตีมที่มีแอลกอฮอล์

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด บุคลิกภาพ ลักษณะของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีครอบครัวที่มีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนสนิทที่มีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ตีมีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ และความถี่ในการได้รับสื่อโฆษณาเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานแสดงจำนวน และร้อยละ จำแนกตาม เพศ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	108	49.32
หญิง	111	50.68
รวม	219	100

จากตารางที่ 1 พบว่าเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลกเป็นเพศชายร้อยละ 49.32 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.68

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ที่ตีและไม่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
คนที่ตีมี	136	62.10
คนที่ไม่ตีมี	83	37.90
รวม	219	100

จากตารางที่ 2 พบว่าเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 62.10 และผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 37.90

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับเพศ ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
เพศ	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ชาย	97	44.29	11	5.02	108	49.32
หญิง	39	17.84	72	32.88	111	50.68
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกส่วนมากเป็นผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 44.29 ส่วนผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 17.81 ผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนมากเป็นผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 32.88 ส่วนผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 5.02

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับอายุ ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
แบ่งตามช่วง	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
19-29 ปี	23	10.50	42	19.18	65	29.68
30 ปี	36	16.44	33	15.07	69	31.51
31-59 ปี	77	35.16	8	3.65	85	38.81
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลกส่วนมากอายุอยู่ระหว่าง 31-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.16 รองลงมาคือช่วงอายุ 30 ปี และช่วงอายุ 19-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.44 และ 10.50 ตามลำดับ

ผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนมากอายุอยู่ระหว่าง 19-29 ปีคิดเป็นร้อยละ 19.18 รองลงมาคือช่วงอายุ 30 ปี และช่วงอายุ 31-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.07 และ 3.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับระดับการศึกษา ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

การศึกษา	ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่				รวม	ร้อยละ
	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ		
ไม่ได้เรียน / ต่ำกว่าประถมศึกษา	5	2.28	0	0	5	2.28
ประถมศึกษา	9	4.10	18	8.22	27	12.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	10.04	28	12.79	50	22.83
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.หรือเทียบเท่า	96	43.84	36	16.44	132	60.28
อนุปริญญา / ปวส.หรือเทียบเท่า	4	1.83	1	0.46	5	2.28
รวม	136	62.09	83	37.91	219	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19 -59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 43.84 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.04 และ 4.10 ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากจบการศึกษาระดับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 16.44 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับประถมศึกษา และระดับอนุปริญญา / ปวส.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 12.79, 8.22 และ 0.46 ตามลำดับ

ด้านบุคคล

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะบุคลิกภาพ	ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่		ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
	ดื่ม	ร้อยละ				
มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว	38	17.35	44	20.09	82	37.44
มีอ่อนไหว คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย	47	21.46	15	6.84	62	28.31
มีความอ่อนโยน / อ่อนหวาน	19	8.68	11	5.02	30	13.70
มีอารมณ์รุนแรง / ความก้าวร้าว	7	3.20	3	1.37	10	4.57
มีความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ	14	6.39	6	2.74	20	9.13
มีอารมณ์ซึมเศร้า ชอบอยู่คนเดียว / แยกตัว	11	5.02	4	1.83	15	6.85
อื่นๆ	0	0	0	0	0	0
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากลักษณะบุคลิกภาพมีอ่อนไหว คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 21.46 รองลงมาคือ มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมีความอ่อนโยน / อ่อนหวาน คิดเป็นร้อยละ 17.35 และ 8.68 ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากลักษณะบุคลิกภาพมีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว คิดเป็นร้อยละ 20.09 รองลงมาคือมีอ่อนไหว คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย และมีความอ่อนโยน / อ่อนหวาน คิดเป็นร้อยละ 6.84 และ 5.02 ตามลำดับ

ด้านครอบครัว

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
ลักษณะของครอบครัว	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตรอยู่ด้วยกัน	103	47.03	58	26.48	161	73.51
ครอบครัวขยาย ครอบครัวขนาดใหญ่อยู่รวมกันหลายคน	20	9.13	5	2.28	25	11.41
อื่นๆ	13	5.94	20	9.13	33	15.07
รวม	136	62.10	83	37.89	219	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19 -59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 47.03 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย ครอบครัวขนาดใหญ่อยู่รวมกันหลายคนคิดเป็นร้อยละ 9.13 และอื่นๆ 5.94 ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร อยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 26.48 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย ครอบครัวขนาดใหญ่อยู่รวมกันหลายคน คิดเป็นร้อยละ 2.28 และอื่นๆ 9.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว ของผู้
ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13
และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่		
ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว	ดื่ม	ร้อยละ
มีการพูดคุยสื่อสารกันน้อย	49	36.03
เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง / ความขัดแย้ง	30	22.06
ได้รับการยอมรับจากครอบครัวน้อย	18	13.24
เกิดความรุนแรงในครอบครัว / ทำร้ายร่างกาย	11	8.09
มีการพูดคุยสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ	9	6.62
มีการดูแลเอาใจใส่กัน	7	5.15
มีความอบอุ่น	6	4.41
มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน	6	4.41
รวม	136	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำ
จวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากลักษณะ
ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีการพูดคุยสื่อสารกันน้อย คิดเป็นร้อยละ 36.03 รองลงมาคือ เกิด
การทะเลาะเบาะแว้ง / ความขัดแย้ง และ ได้รับการยอมรับจากครอบครัวน้อย คิดเป็นร้อยละ
22.06 และ 13.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว ของผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่		
ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว	ไม่ดื่ม	ร้อยละ
มีการดูแลเอาใจใส่กัน	52	62.65
มีการพูดคุยสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ	15	18.07
มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน	11	13.25
มีความอบอุ่น	4	4.82
มีการพูดคุยสื่อสารกันน้อย	1	1.21
ได้รับการยอมรับจากครอบครัวน้อย	0	0
เกิดความรุนแรงในครอบครัว / ทำร้ายร่างกาย	0	0
เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง / ความขัดแย้ง	0	0
รวม	83	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวมีการดูแลเอาใจใส่กัน คิดเป็นร้อยละ 62.65 รองลงมาคือมีการพูดคุยสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอและ มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดเป็นร้อยละ 18.07 และ 13.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัวของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ใน บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของคนในครอบครัว	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ไม่มี	37	16.90	53	24.20	90	41.10
มี	99	45.20	30	13.70	129	58.90
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19 -59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากมีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 45.20 และ ไม่มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 16.90

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากไม่มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 24.20 และมีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 13.70

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับการเพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
เพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ไม่มี	34	15.53	52	23.74	86	39.27
มี	102	46.58	31	14.16	133	60.73
รวม	136	62.11	83	37.89	219	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากมีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 46.58 และ ไม่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 15.53

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากไม่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 23.74 และ มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 14.16

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับชุมชนของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่							
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของชุมชน	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	
ไม่มี	48	21.92	62	28.31	110	50.22	
มี	88	40.18	21	9.59	109	49.78	
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00	

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากชุมชนที่อาศัยอยู่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 40.18 และชุมชนที่อาศัยอยู่ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 21.92

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากชุมชนที่อาศัยอยู่ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 28.31 และชุมชนที่อาศัยอยู่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 9.59

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ไม่มี	20	9.13	49	22.37	69	31.51
มี	116	52.97	34	15.53	150	68.49
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 52.97 และ ไม่มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คิดเป็นร้อยละ 9.13 ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากไม่มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 22.37 และมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 15.53

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับร้านอาหาร / สถานบันเทิง ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่						
ร้านอาหาร / สถานบันเทิง	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ไม่มี	55	25.11	56	25.57	111	50.68
มี	81	36.99	27	12.33	108	49.32
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากมีร้านอาหาร / สถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 36.99 และ ไม่มีร้านอาหาร / สถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 25.11

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากไม่มีร้านอาหาร / สถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 25.57 และมีร้านอาหาร / สถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 12.33

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละ เกี่ยวกับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่อยู่ในช่วงอายุ 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

สื่อโฆษณา	ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่				รวม	ร้อยละ
	ดื่ม	ร้อยละ	ไม่ดื่ม	ร้อยละ		
สื่อโทรทัศน์	132	60.27	78	35.62	210	95.89
สื่อวิทยุ	0	0	0	0	0	0
สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	0	0	3	1.37	3	31.37
แผ่นพับ / ป้ายโฆษณา	0	0	0	0	0	0
อินเทอร์เน็ต	4	1.83	2	0.91	6	2.74
รวม	136	62.10	83	37.90	219	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19 -59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากพบเห็นสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 60.27 และ พบเห็นทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 1.83

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากพบเห็นสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 35.62 รองลงมาคือทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และ ทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 1.37 และ 0.91 ตามลำดับ

4.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีอายุระหว่าง อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่16ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน และร้อยละของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ประเภทของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่ม ปริมาณเฉลี่ยการดื่มแต่ละครั้ง สถานที่ดื่ม และช่วงเวลาในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์</u>		
ไม่เคย	83	37.90
เคย	136	62.10
รวม	219	100.00
<u>ประเภทของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์</u>		
สุรา	51	37.50
สุรากลั่น	2	1.47
เบียร์	80	58.82
อื่นๆ	3	2.21
รวม	136	100.00
<u>ความถี่ในการดื่ม</u>		
ทุกวัน	1	0.74
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	6	4.41
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	7	5.15
1-2 ครั้ง/เดือน	8	5.88
นาน ๆ ครั้ง	5	3.68

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ต่อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดื่มในช่วงเทศกาล/วันเกิด/งานสังคม	109	80.14
รวม	136	100.00
<u>ปริมาณเฉลี่ยในการดื่ม / ครั้ง</u>		
แก้ว (1 แก้ว มี 285 มิลลิลิตร คิดเป็น 1 ดื่มมาตรฐาน)	30	22.06
กระป๋อง (1กระป๋อง มี 325 มิลลิลิตร คิดเป็น 2-3 ดื่มมาตรฐาน)	52	38.24
ขวด (คิดเป็น 3-4 ดื่มมาตรฐาน / มากกว่า)	54	39.70
รวม	136	100.00
<u>สถานที่ดื่ม</u>		
บ้านของตนเอง	21	15.44
หอพักของตนเอง	2	1.47
บ้าน หรือ ที่พักของเพื่อน	101	74.26
ร้านจำหน่ายสุรา หรือ ร้านค้า	2	1.47
สถานบันเทิง	7	5.15
ที่สาธารณะ เช่น สถานที่พักผ่อน ตากอากาศ	3	2.21
รวม	136	100.00
<u>ช่วงเวลาในการดื่ม</u>		
ช่วงเช้า (08.00-12.00 น.)	3	2.21
ช่วงเที่ยงถึงบ่ายสามโมง (12.00-15.00 น.)	9	6.62
ช่วงเย็น หรือ หัวค่ำ (15.00 -21.00น.)	28	20.58
2 ทุ่ม - เที่ยงคืน (20.00 – 24.00 น.)	89	65.44
หลังเที่ยงคืน (24.00น.- 08.00 น.)	7	5.15
รวม	136	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 62.10) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ (ร้อยละ 58.82) ดื่มเฉพาะบาง

ช่วงเท่านั้น เช่น ช่วงเทศกาล / วันเกิด / งานสังคม (ร้อยละ 80.14) ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณ 3-4 ดื่มมาตรฐานในแต่ละครั้ง (ร้อยละ 39.70) ดื่มในบ้านหรือที่พักของเพื่อน (ร้อยละ 74.26) และเวลาที่ดื่มส่วนมาก ตอน 2 ทุ่ม - เที่ยงคืน (20.00 – 24.00 น.) (ร้อยละ 65.44)

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ (ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

เพศ	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ชาย	97	11	108
หญิง	39	72	111
รวม	136	83	219

X^2 - test = 69.54

P value < 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่าเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

อายุ	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
19-29 ปี	23	42	65
30 ปี	36	33	69
31-59 ปี	77	8	85
รวม	136	83	219

X^2 - test = 51.93

P value < 0.05

จากตารางที่ 18 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่าอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
มัธยมศึกษาตอนต้น / ต่ำกว่า	36	46	82
มัธยมศึกษาตอนปลาย / สูงกว่า	100	37	137
รวม	136	83	219

X^2 - test = 18.01

P value < 0.05

จากตารางที่ 19 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ลักษณะบุคลิกภาพ) กับ
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

ลักษณะบุคลิกภาพ	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
มีความเข้มแข็ง	38	44	82
อ่อนไหว	91	36	127
ก้าวร้าว	7	3	10
รวม	136	83	219

X^2 - test = 79.30

P value < 0.05

จากตารางที่ 20 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่า ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

ลักษณะครอบครัว	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ครอบครัวเดี่ยว	103	58	161
ครอบครัวขยาย	20	5	25
อื่นๆ	13	20	33
รวม	136	83	219

X^2 - test = 0.44

P value > 0.05

จากตารางที่ 21 พบว่า ได้ค่า P value > 0.05 แสดงว่า ลักษณะของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ดี	28	82	110
ไม่ดี	108	1	109
รวม	136	83	219

X^2 - test = 126.09

P value < 0.05

จากตารางที่ 22 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว (มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ไม่มี	37	53	90
มี	99	30	129
รวม	136	83	219

X^2 - test = 28.52

P value < 0.05

จากตารางที่ 23 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่า การที่มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (การมีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ไม่มี	34	52	86
มี	102	34	133
รวม	136	83	219

X^2 - test = 30.6

P value < 0.05

จากตารางที่ 24 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่า การที่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (การอยู่ในสิ่งแวดล้อม / ชุมชนที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

อยู่ในสิ่งแวดล้อม / ชุมชนที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		รวม
	ดื่ม	ไม่ดื่ม	
ไม่มี	48	62	110
มี	88	21	109
รวม	136	83	219

X^2 - test = 31.99

P value < 0.05

จากตารางที่ 25 พบว่า ได้ค่า P value < 0.05 แสดงว่า อยู่ในสิ่งแวดล้อม / ชุมชนที่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 5

บทสรุป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

วิธีดำเนินการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 19-59 ปี อาศัยอยู่ในบ้านน้ำจวง หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2553 ถึงพฤษภาคม 2553 โดยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ จำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งได้ค่าความเห็นพ้องต้องกัน เรียกว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objection concurrence) จากสูตร $IOC = \sum R/N$, $= 2.34 / 3$ ได้เท่ากับ 0.78 และผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ การหาค่าร้อยละ และสถิติทดสอบไคสแควร์

สรุปผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 50.68) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ -31-59 ปี (ร้อยละ 38.81) จบศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า (ร้อยละ 60.28) มีลักษณะบุคลิกภาพมีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว (ร้อยละ 37.44) ครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตรอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 63.47) มีครอบครัวดูแลเอาใจใส่กัน (ร้อยละ 49.34) มีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 58.90) มีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 60.73) มีชุมชนที่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ และไม่มีชุมชนที่มีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ (ร้อยละ 49.78 และ ร้อยละ 50.22)

มีร้านขายเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์อยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 68.49) และไม่มีร้านอาหารหรือสถาบันเชิงอยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 50.68) เคยได้รับสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 95.89)

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 62.10) ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์ (ร้อยละ 58.82) ดื่มเฉพาะบางช่วงเวลา (ร้อยละ 80.14) ปริมาณเฉลี่ยในการดื่มแต่ละครั้ง 3-4 ดื่มมาตรฐาน (ร้อยละ 39.70) ดื่มในบ้านหรือที่สถานที่ทำงาน (ร้อยละ 74.26) เวลาในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 2 พุ่ม – เทียงคืน (20.00 น. – 24.00 น.) (ร้อยละ 65.44)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร โดย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) เพศ อายุ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร การมีคนในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ดื่มแอลกอฮอล์

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลป่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก อภิปรายผล ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการศึกษารูปแบบการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยพบว่า เพศชายมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง ในจำนวนผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งมีประมาณร้อยละ 87 ในเขตชนบท พบว่า เป็นเพศชายถึงร้อยละ 82 (วิชัย โปษยะจินดาและอาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา, 2544) สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น หลังมีนโยบายสุราเสรีของนรงค์ฤทธิ์ เกษมทรัพย์ (2546) พบว่า ในผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพศชายถึงร้อยละ 96 และเพศหญิงร้อยละ 81 จากการศึกษาของอวิสดา จันทรแสนตอ (2546) พบว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้มากกว่าปัจจัยอื่น โดยระบุว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง สาเหตุที่เพศชายมีแนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง โดยทฤษฎีบทบาทจะพบว่า ความเป็นบุรุษและสตรีทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน โดยความเป็นเพศชาย จะมีการยอมรับในบุคลิกภาพที่ชอบการแข่งขัน เป็นอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักตนเอง ในขณะที่เพศหญิงจะยอมรับในบุคลิกภาพที่อ่อนโยน มีเมตตา ใจดี มีลักษณะการยอมรับตาม ซึ่งทฤษฎีบทบาทเชื่อว่า แต่ละบุคคลจะมีลักษณะความเป็นบุรุษและสตรีในตนเอง ซึ่งเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก็เป็นสื่อกลางอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ดื่มรู้สึกถึงความเข้มแข็ง มีพลัง มีอำนาจและมีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้น เพศชายส่วนใหญ่จึงยอมรับกับค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) โดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกันด้วย

โดยด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากลักษณะบุคลิกภาพมีอ่อนไหว คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 21.46 รองลงมาคือ มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมีความอ่อนโยน / อ่อนหวาน คิดเป็นร้อยละ 17.35 และ 8.68 ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากลักษณะบุคลิกภาพมีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว คิดเป็นร้อยละ 20.09 รองลงมาคือมีอ่อนไหว คล้อยตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย และมีความอ่อนโยน / อ่อนหวาน คิดเป็นร้อยละ 6.84 และ 5.02 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาต่ำและใช้แรงงาน จะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่าคนกลุ่มอื่น จากการศึกษาของอดิศวร์ หลายชูไทย และคณะ (2545) โดยศึกษาในผู้ใช้แรงงานชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยไม่เกิน 30 ปี การศึกษาพบว่า ร้อยละ 60 ของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นผู้ที่มีการศึกษาไม่สูง คือ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ แต่เนื่องจากการศึกษานี้ เป็นการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า กับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า (ร้อยละ 60.28) ผลการศึกษาจึงพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19 -59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 38.36 รองลงมาคือครอบครัวขยาย ครอบครัวขนาดใหญ่อยู่รวมกันหลายคนคิดเป็นร้อยละ 9.13 และ 8.68 ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร อยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 25.11 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย ครอบครัวขนาดใหญ่อยู่รวมกันหลายคน คิดเป็นร้อยละ 9.13 และ 2.28 ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร พบว่า การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) สามารถอธิบายโดยทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral

Theory) ว่าการเรียนรู้พฤติกรรมการตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์สามารถเกิดขึ้นได้จากการเห็นว่าการตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์แล้วจะได้รับการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ได้รับคำชมเชยว่ากล้าหาญเก่งกาจ จึงเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมการตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ อายุอยู่ระหว่าง 19-59 ปี ในบ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และ หมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ส่วนมากมีร้านขายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 52.97 และไม่มีร้านขายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์

คิดเป็นร้อยละ 9.13 ส่วนผู้ที่ไม่ตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ ส่วนมากไม่มีร้านขายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 22.37 และมีร้านขายเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 15.53

การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ การที่ร้านขายของชำ และมีการผลิตสุราอยู่ในชุมชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สุราเป็นสิ่งที่หาซื้อได้ง่าย และเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย มีผลให้สามารถเข้าถึงเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ได้ง่าย การสำรวจแหล่งอบายมุข สิ่งเสพติด และแหล่งจำหน่ายสุราในเขตพื้นที่ที่ศึกษา พบว่า มีร้านขายของชำ 4 ร้าน และมีการผลิตสุราในชุมชน 2 แห่ง

มีผลทำให้หาซื้อเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ได้สะดวกมากขึ้น ทำให้มีการตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์มากขึ้นและบ่อยขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของวิชัย โปษยะจินดา และอาภา ศิริวงศ์ ณ ออยุธยา (2544) พบว่า การที่มีร้านสะดวกซื้อใกล้บ้านที่ขายเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ในระยะไม่เกิน 500 เมตร ทำให้เครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่หาซื้อได้ง่ายไม่ผิดกฎหมาย และจากการศึกษาพบว่า การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ตีมือแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้น

ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ สื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนอย่างมาก สถานการณ์ของการโฆษณาเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์มีการแข่งขันสูงมาก และมีอยู่มากมาย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของผู้ผลิตเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์ที่จะต้องพยายามสร้างสื่อโฆษณาที่เข้าถึงผู้บริโภคให้แพร่หลาย เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกอยากลอง และรู้สึกว่า การตีมือเครื่องตีมือที่มีแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ดั่งามหรือเป็นเรื่องที่ควรจะมีใจในฐานะที่เกิดเป็นคนไทย หรือเป็นเรื่องที่ผู้ชายควรจะต้องลองเพื่อแสดงความ เป็นลูกผู้ชายอย่างแท้จริง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสื่อโฆษณาในลักษณะบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ ละคร หรือแม้กระทั่งเพลงหรือเกมส์โชว์ ก็มีผลจูงใจให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม และ

ส่งเสริมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขึ้น แต่เนื่องจากปัจจุบันได้มีการประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่องห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และมีการจำกัดช่วงเวลาในการโฆษณา ส่งผลให้สื่อโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่าง ๆ เช่น ทางโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา และอินเทอร์เน็ต ลดปริมาณลง มีให้เห็นน้อยมาก ทำให้อิทธิพลของสื่อโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ลดลง ถึงแม้สื่อโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จะลดลงแต่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์นั้นมีหลายปัจจัยที่ความเกี่ยวข้อง และมีอิทธิพลมากกว่า จึงทำให้การศึกษานี้พบว่า การได้รับสื่อโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (ทางโทรทัศน์มากที่สุด) มีผลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และไม่ว่าจะเป็นสื่อชนิดใดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นก็ยังคงมีอยู่ในจำนวนที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เพียงแต่การศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างได้รับสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับบุคลากรทางสุขภาพ ครอบครัว สถานที่ทำงาน ชุมชน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการหาแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร
2. ครอบครัว สถานที่ทำงาน และชุมชนควรเอาใจใส่ ดูแล และเฝ้าระวังเกษตรกรชายให้มากกว่าเกษตรกรหญิงเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เนื่องจากเพศชาย เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
3. ครอบครัว และสถานที่ทำงาน ควรมีการดูแลให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่มีความเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุรอบตัว มีความคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง
4. ครอบครัวควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจและคอยดูแลเอาใจใส่กัน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร
5. ครอบครัว สถานที่ทำงาน และชุมชน ควรร่วมกันในการดูแลกลุ่มวัยแรงงาน โดยควรให้รับรู้และตระหนักถึงอันตรายและความรุนแรงจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ คอยแนะนำ เรื่องการคบเพื่อนที่ดี กล่าวตักเตือน และเฝ้าสังเกตการคบเพื่อน เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลที่สำคัญ ในการเกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยแรงงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ในเขตอำเภอชาติตระการ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร กับพื้นที่บ้านน้ำจวงหมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 16 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถนำมาอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกรในหลาย ๆ ด้านได้

3. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

4. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการในระดับครอบครัวและชุมชนเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเกษตรกร

5. ควรมีการศึกษารูปแบบและแนวทางในการใช้ครอบครัวเป็นฐานด้านการปลูกฝังค่านิยม และแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่พึงประสงค์แก่วัยแรงงาน

บรรณานุกรม

- ศิริ เกณฑ์ขุนทด ผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วารสารวิศวกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต 6,3 (ก.ย. 45)25-29
- ชนุตม์ โรจนะบุรานนท์ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการดื่มแอลกอฮอล์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2541
- สาวิตรี อัจฉนังค์กรชัย สุวรรณ อรุณพงษ์ไพศาล รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแอลกอฮอล์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข 2543
- นพ.บัณฑิต ศรีไพศาล/วารสารคลินิก ปีที่ 22 ฉบับที่1มกราคม 2549 หน้า 7-13
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข,2549
- Community folder และ Family folder ของสถานบริการสาธารณสุขชุมชนบ้านน้ำจวง ปี 2552
กองอนามัยครอบครัว, 2537 ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2534
- ริท-ออลสันและคณะ (Ritt-olson et al.,2004 อ้างในสุทธิลักษณ์ ตั้งกุลบริบูรณ์และคณะ, 2548
สถาบัน วิจัยระบบสาธารณสุข สวรส.
- คาวุฒิ ฝาสันเทียะไพบูลย์ โล่ห์สุนทรบดี ธนะมัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540
- นพ.อนุชิต จุฑะพุทธิ วารสารคลินิก เล่ม: 237 เดือน-ปี 09/2547คอลัมน์ เวชปฏิบัติปริทัศน์
นักเขียนหมอชาวบ้าน
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
สุขภาพและปัญหาจากแอลกอฮอล์ กรุงเทพฯ: บริษัทสินทวีการพิมพ์ 2549
- Michael Gurr, Alcohol Health issue related to alcohol consumption. ILSI Press, 1996 ,
Belgium .
- River P.Clayton,Alcohol and Human Behavior: theory, research, and practice.
Prentice – Hall ,Inc ,A Paramount Communication Company , Englewood
Cliffs,Newjersy United State of America ,1994.
- Robinson E.Bryan, Working with children of alcoholics. SAGE Publications,Inc, Teller
road, Thosand Oaks, California ,United State of America1998.

Edward Arnold, Alcoholic Liver Disease. Edward Arnold, Hodder Headline PLC, Euston Road, London 1995

World Health Organization, Alcohol and Public Health in 8 Developing countries. World Health Organization, Geneva, 1999.

World Health Organization, Lexicon of alcohol and drug terms. World Health Organization, Geneva, 1994.

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกร บ้านน้ำจวง หมู่ 13,16 ตำบลป่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเกษตรกรบ้านน้ำจวง 13,16 ตำบลป่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ด้านบุคคล

1.อายุ.....ปี

2.เพศ

ชาย

หญิง

3.ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

1.ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา

2.ประถมศึกษา

3.มัธยมศึกษาตอนต้น

4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

5.อนุปริญญาตรี/ปวส.

4.ท่านคิดว่าท่านมีบุคลิกภาพตรงกับข้อใดมากที่สุด(จากการประเมินเอง)

1.มีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.มีความอ่อนไหวคล้ายตามต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ง่าย

3.มีความอ่อนโยน

4.มีอารมณ์รุนแรง/ก้าวร้าว

5.มีความวิตกกังวลในเรื่องต่างๆอยู่เสมอ

6.มีอารมณ์ซึมเศร้า ชอบอยู่คนเดียว/แยกตัว

7.อื่นๆ

ด้านครอบครัว

5. สถานภาพครอบครัวเป็นแบบใด

- 1. ครอบครัวเดี่ยว คือ ครอบครัวที่มีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร และอาจมีผู้ช่วยทำงานบ้านอยู่ร่วมกัน
- 2. ครอบครัวขยาย คือ ครัวครัวใหญ่ที่ประกอบด้วยญาติพี่น้องของสามีหรือภรรยา เช่น พี่ ป้า น้า อา ฯ อยู่ร่วมกัน
- 3. อื่นๆ.....

6. ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวของท่านตรงกับข้อใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน
- 2. มีการดูแลเอาใจใส่กัน
- 3. มีความอบอุ่น
- 4. มีการพูดคุยสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ
- 5. มีการพูดคุยสื่อสารกันน้อย
- 6. ได้รับการยอมรับจากครอบครัวน้อย
- 7. เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง/ความขัดแย้ง
- 8. เกิดความรุนแรงในครอบครัว/ทำร้ายร่างกาย

7. ในครอบครัวของท่านมีคนที่มีดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำหรือไม่

- 1. ไม่มีคนที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ
- 2. มีคนที่ดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ
  - 2.1. บิดา/มารดา
  - 2.2. พี่/น้อง
  - 2.3. ญาติสนิท
  - 2.4. อื่นๆ.....

8. ท่านมีเพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

- 1. ไม่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์
- 2. มีเพื่อนสนิทที่ดื่มแอลกอฮอล์ ถ้ามีท่านได้ร่วมดื่มกับเพื่อนสนิทหรือไม่
  - 2.1. ไม่มี
  - 2.2. ดื่ม ระบุ ดื่มทุกครั้ง ดื่มเป็นบางครั้ง ดื่มนานๆครั้ง

9. ชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีการตีมแอลกอฮอล์เป็นประจำหรือไม่

- 1. ไม่มี
- 2. มี

10. มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ใกล้บ้าน และท่านสามารถหาซื้อได้ง่ายหรือไม่

- 1. ไม่มี
- 2. มี

11. มีร้านขายอาหาร/สถานบันเทิงอยู่ใกล้บ้าน หรือสะดวกในการเดินทางไปหรือไม่

- 1. ไม่มี
- 2. มี

12. ท่านพบเห็นสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากแหล่งใดบ่อยที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. สื่อโทรทัศน์
- 2. สื่อวิทยุ
- 3. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- 4. แผ่นพับ/ป้ายโฆษณา
- 5. อินเทอร์เน็ต
- 6. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการตีมแอลกอฮอล์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านเคยตีมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

- 1. ไม่เคย (ไม่ต้องตอบแบบสอบถามข้อต่อไป)
- 2. เคย

2. ท่านตีมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดใดมากที่สุด

- 1. สุรา
- 2. สุรากลั่น
- 3. เบียร์
- 4. อื่นๆ.....

3. ท่านดื่มแอลกอฮอล์บ่อยแค่ไหน(ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา)

- 1. ทุกวัน
- 2. 1-2 ครั้ง/สัปดาห์
- 3. 3-4 ครั้ง/สัปดาห์
- 4. 1-2 ครั้ง/เดือน
- 5. นานๆ ครั้ง
- 6. ดื่มช่วงเทศกาล/วันเกิด/งานสังสรรค์

4. ปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ของท่านในแต่ละครั้ง(โปรดเลือกหน่วยของการนับ)

- 1. แก้ว.....แก้ว/ครั้ง
- 2. กระจก.....กระจก/ครั้ง
- 3. ขวด.....ขวด/ครั้ง

5. ส่วนใหญ่ท่านดื่มแอลกอฮอล์ที่ไหน

- 1. บ้านของตนเอง
- 2. สถานที่ทำงานของตนเอง
- 3. บ้าน/สถานที่ทำงานของเพื่อน
- 4. ร้านจำหน่ายสุรา/ร้านค้า
- 5. สถานบันเทิง
- 6. ที่สาธารณะ

6. ช่วงเวลาใดที่ท่านมักดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด

- 1. ช่วงเช้า
- 2. ช่วงเที่ยงถึงบ่ายสามโมง
- 3. ช่วงเย็น/หัวค่ำ
- 4. พุ่ม-เที่ยงคืน
- 5. หลังเที่ยงคืน